

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ANALÝZA SOCIÁLNÍ EKONOMIKY V OLOMOUCKÉM KRAJI

Bakalářská práce

Autor: Vendula Kocianová

Vedoucí práce: Ing. et Ing. Lucie Sára Závodná, Ph.D.

Olomouc 2014

Univerzita Palackého v Olomouci
Philosophical Faculty
Akademický rok: 2012/2013

Studijní program: Philology
Forma: Full-time

Obor/komb.: Francouzština se zaměřením na aplikovanou ekonomii (APLEKF)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
KOČIANOVÁ Vendula	Okružní 320, Štítý	F110226

TÉMA ČESKY:

ANALÝZA SOCIÁLNÍ EKONOMIKY V OLOMOUCKÉM KRAJI

NÁZEV ANGLICKY:

Analysis of the Social Economics in the Olomouc Region

VEDOUCÍ PRÁCE:

Ing. Lucie Sára Závodná, Ph.D. - KAE

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

1. Definice sociální ekonomiky, její podmínky a postavení v České republice.
2. Analýza trhu sociální ekonomiky v Olomouckém kraji.
3. Navrnutí doporučení pro další podniky, definice mezer na trhu.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

DOHNALOVÁ, M; PRŮŠA, L. Sociální ekonomika. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-573-1.
HUNČOVÁ, M. Ekonomický rozměr občanské společnosti. Praha : Wolters Kluwer Česká republika, 2010 . ISBN 978-80-7357-545-8
HUNČOVÁ, M. Sociální ekonomika a sociální podnik, jejich kořeny a perspektivy: sborník příspěvků z mezinárodního vědeckého semináře : 3. listopadu 2005 v Ústí nad Labem. 1. vyd. V Ústí nad Labem: Fakulta sociálně ekonomická Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, 2005. ISBN 80-7044-724-9
SIBIEUDE, T; Trellu-Kane, M. L'entreprise sociale (aussi) a besoin d'un business plan. Paris : Rue de l'échiquier, 2011. ISBN 978-2-917770-27-6
SKOVAJSA, M a kol. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0
RASSELET, G a kol. L'économie sociale en perspective. Reims: Presses universitaires de Reims, Université de Reims Champagne-Ardenne, 2004. ISBN 2-915271-05-4

Podpis studenta:

Datum: 13.5.2013

Podpis vedoucího práce:

Datum: 15.5.2013

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Analýza sociální ekonomiky v Olomouckém kraji“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne.

Podpis

Na tomto místě bych chtěla poděkovat p. Ing. et Ing. Lucii Sáře Závodné, Ph.D. za její odborné a trpělivé vedení a poskytování cenných rad během psaní bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	7
1. Úvod do sociální ekonomiky.....	8
1.1. Občanská společnost	8
1.1.1. Kořeny občanské společnosti v Evropě	8
1.1.2. Kořeny české občanské společnosti.....	9
1.1.3. Česká občanská společnost 20. Století.....	12
1.2. Organizovaná občanská společnost 21. století	13
2. Sociální ekonomika.....	15
2.1. Historie sociální ekonomiky	15
2.2. Definice a současná sociální ekonomika.....	15
2.3. Subjekty sociální ekonomiky.....	17
2.3.1. Družstva	17
2.3.2. Vzájemně prospěšné společnosti	20
2.3.3. Asociace	21
2.3.4. Nadace, nadační fondy	22
2.3.5. Sociální podnikání.....	23
2.4. Instituce podporující sociální ekonomiku.....	26
3. Fungující sociální ekonomika.....	27
3.1. Definice jako východisko.....	27
3.2. Recept na úspěšný sociální podnik.....	28
4. Analýza	30
4.1. Definice analýzy.....	30
4.2. Ekonomická analýza.....	31
4.2.1. SWOT.....	31
4.2.2. PEST.....	32
5. Česká republika a její ekonomika.....	35
6. Ekonomika Olomouckého kraje	38
6.1. Olomoucký kraj.....	38
7. Sociální ekonomika v České republice.....	40
7.1. Analýza PEST v sociální ekonomice	40
7.1.1. Politické a legislativní faktory.....	41
7.1.2. Ekonomické faktory	41

7.1.3. Sociální a demografické faktory	41
7.1.4. Technologické faktory.....	41
8. Sociální ekonomika v Olomouckém kraji.....	43
8.1. Sociální družstva	43
8.1.1. Sociální družstvo STABILITA Olomouc	43
8.1.2. Sociální družstvo Ardanas	44
8.2. Sociální podnikání v Olomouckém kraji.....	45
8.3. Obecně prospěšné společnosti	47
8.4. Nadace, nadační fondy	48
8.5. Asociace	49
9. Analýzy SWOT a PEST	51
9.1. SWOT	51
9.2. PEST	52
Závěr	53
Summary	55
Seznam pramenů a literatury	57
Přílohy	60

Úvod

Sociální ekonomika jakožto nový a mezi veřejností relativně neznámý pojem reaguje na ekonomicko-společenskou situaci ve společnosti. Snaží se aktivizovat ekonomický rozměr občanské společnosti pomocí charakteristik občanské společnosti vlastní. Jedná se především o dobrovolnost – nikdo není nucen se podílet na jejím chodu, pokud není o pozitivním přínosu organizace společnosti přesvědčen. Lidé se do chodu občanské společnosti nezapojují s cílem rozšířit své majetky. Právě dobrovolnost a nesledování vlastních zájmů jsou základními vlastnostmi občanské společnosti odrážejícími se v sociální ekonomice a jejich subjektech.

Sociální podmínky jsou jedny z nejdůležitějších faktorů pro sociální ekonomiku. Ve dnešním multikulturním světě je soužití více národnostních skupin na území jednoho státu normálním jevem. Soužití majoritní společnosti a menších národnostních skupin není ale vždy bezproblémové. Objevují se střety názorů často založené na stereotypizaci jednotlivých národnostních skupin. V důsledku tohoto jednání mají příslušníci minoritních skupin často větší problémy v profesním životě, počínaje nalezením pracovního místa.

Na tento problém se, mimo jiné, snaží upozornit a snaží se jej řešit vzkvétající odvětví sociálního podnikání. Sociální podnikání a jeho subjekty, tzv. sociální podniky, se snaží zaměstnávat osoby se zdravotním, kulturním či sociálním znevýhodněním (např. vyléčení drogově závislí, lidé po odchodu z dětského domova, členové národnostních menšin atp.).

Sociální ekonomika představuje nový sektor v rámci ekonomické společnosti. Jako každý ekonomický subjekt, i subjekt sociální ekonomiky je tvořen za účelem tvorby zisku. Rozdíl mezi klasickými ziskovými ekonomickými subjekty a subjekty sociální ekonomiky je v reinvestici těchto prostředků do chodu subjektu s cílem podpory rozvoje regionální ekonomiky a bojem proti sociálnímu vyčleňování ohrožených skupin z většinové společnosti.

Jako své téma bakalářské práce jsem si vybrala zmapovat rozsah a oblast zájmů sociální ekonomiky a jejích subjektů v Olomouckém kraji. Věřím, že zde sociální ekonomika hraje určitou roli na ekonomickém poli. Stejně tak doufám, že existují jisté mezery na trhu, které by mohla sociální ekonomika vyplnit. Jako cíl své bakalářské práce jsem si tedy stanovila tyto mezery najít, definovat je a nalézt cesty, jakými by mohla sociální ekonomika v Olomouckém kraji směřovat.

1. Úvod do sociální ekonomiky

1.1. Občanská společnost

1.1.1. Kořeny občanské společnosti v Evropě

Pojem sociální ekonomika je v dnešní společnosti spjat s občanskou společností. Občanskou společnost v dnešním pojetí chápeme jako společnost občanů jednoho nezávislého státu zformovanou přirozeným právem a individuálním právem každého jednotlivce se s jejími pravidly ztotožnit, ne zvůle panovníků či vlády státu.¹ Občanská společnost se snaží o co nejvyšší formu nezávislosti na státu již od 18. století, kdy ji do popředí uvedlo tzv. skotské osvícenství. Adam Ferguson občanskou společnost definoval jako civilizovanou a bohatnoucí společnost, v níž se prohlubuje dělba práce, kultivují mravy a politické moci brání v rozpínání nezávislé občanské sdružování. Ekonomický aspekt do této definice dodal jeho známější kolega Adam Smith (1723-1790). Učinil tak prohlášením, že je důležité, aby tato sociální sféra byla nezávislá na státu, čímž podpořil dobrovolné utváření ekonomických vztahů s odkazem na volný trh.²

Zamítavý přístup k občanské společnosti vyslovil další významný myslitel 18. století, Jean Jacques Rousseau (1712-1778). Rousseau se domníval, že občanská aktivita mimo dohled státu není prospěšná pro celou společnost, ale hájí pouze dílčí zájmy. Ty jsou podle něj ohrožením demokracie. Rousseau silně ovlivnil myšlenku Velké francouzské revoluce. V Deklaraci práv člověka a občana z roku 1789 není sdružovací právo vůbec zmíněno, ba dokonce bylo v roce 1791 zakázáno.

V 19. století nepřímo navazuje na myšlenky Velké francouzské revoluce Karl Marx (1818 – 1883). Pro něj občanská společnost představuje buržoazní rys společnosti, neexistují v ní rovné podmínky pro všechny a vede pouze k vykořisťování. V komunistické společnosti jakožto ideálním státním uspořádání nemá podle Marxe občanská společnost místo.

Dalším významným myslitelem 19. století, který se dotkl tématu občanské společnosti, je Alexis de Tocqueville. Učinil tak po své návštěvě Spojených států amerických v roce 1831. Jeho dílo Demokracie v Americe poukazuje na důležitost občanské aktivity a sdružení, která měla sloužit

¹ Skovajsa, M. a kol. – Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0.

² Skovajsa, M. a kol. – Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0. str. 65

jako zrovnoprávnění životních podmínek všech občanů. Zároveň, aktivní participací si lidé osvojovali fungování demokratického politického rozhodování.³

1.1.2. Kořeny české občanské společnosti

V českých zemích můžeme první zárodky občanské společnosti pozorovat v polovině 19. století. Česká společnost, tedy lidé hlásící se k české národnosti, kultuře a tradicím, žili v českých zemích vedle silné komunity německé v rakousko-uherské monarchii. Po roce 1848 se nejen v českých zemích, ale i v ostatních státech střední Evropy dostává do popředí zájmů národní otázka. Období tereziánských reforem a vlády Josefa I. silně napomohlo rozvoji německé kultury, jazyka a posílení německé státní samosprávy. V polovině 40. let 19. století se české národní hnutí přestává soustředit pouze na otázku obnovy českého jazyka a kultury, ale začíná se silně politizovat. Hlavními postavami jsou František Palacký, František Ladislav Rieger a Karel Havlíček. Jejich prvními velkými počiny aktivního zapojení se ve prospěch občanské společnosti je založení Měšťanské besedy a převzetí Pražských listů v roce 1846.⁴

Rok 1848 se stává milníkem v rámci české občanské společnosti. Tento rok přináší první ucelený český politický program, první velké nezávislé české noviny, první svobodná veřejná shromáždění. Pražské povstání z června 1848 je po více než 200 letech aktivním projevem nespokojenosti společnosti s řízením státu. Aktivita společnosti se v letech 1848 – 1849 soustředí ve velkých městech, především v Praze. Na Moravě se podobně smýšlející vlastenecké skupinky koncentrovaly v Brně a Olomouci, počet jejich členů byl však značně menší.⁵

Po napoleonském období ve Francii a ustanovení III. Republiky (1875) se Rakousko - Uhersko stává jediným držitelem konzervativních hodnot v Evropě. Tyto hodnoty brání Rakousku - Uhersku ekonomickému pokroku. Tato situace je ovšem v rozporu s velmi pokročilou ekonomickou situací v českých zemích jakožto jednou z nejbohatších součástí habsburské monarchie. Aristokracie v českých zemích se postupně oprošťuje od okázalého obohacování a větší pozornost soustředí na obchod. Investice šlechty do prvních podnikatelských projektů je

³ Skovajsa, M. a kol. – Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0. str. 67

⁴ Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022.

⁵ Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022. str. 196

možno považovat za zárodky podpory občanské společnosti a její ekonomické aktivity. Jednalo se o finanční příspěvky pro Jednotu pro povzbuzení průmyslu v Čechách a zakládání prvních peněžních ústavů – České spořitelny – 1824 a České pojišťovny – 1827. Ve stejné době je také založena vůbec první akciová společnost na území českých zemí – Pražská akciová paroplavební společnost – 1822.⁶

V druhé polovině 19. století se rozvíjí spolková aktivita na území českých zemích, byť legislativně není tato problematika nijak definovaná. Spolková aktivita je na „oficiální úrovni“ reprezentována pražskými stolními společnostmi. Tyto společnosti tvořili především akademicky vzdělaní měšťané.⁷

Nemalý prostor zaujímají ve společnosti 19. století také tajné společnosti, především svobodní zednáři, rosenkruciáni a ilumináti⁸ Tato tajná společenství byla v nelibosti Habsburků, ti se je snažili potlačit. Proto se i monarchie začala zabývat občanskou aktivitou společnosti v českých zemích a jejím možným využitím k vlastnímu prospěchu. Roku 1867 bylo na druhý pokus ustanoveno liberální spolkové právo, které bylo zrušeno až roku 1951.

Od roku 1860 se spolkový život promítá ve všech oblastech společenského života. Lidé se aktivně zapojují do aktivit nezávislých na státu především v kulturní oblasti. Jsou zakládány měšťanské besedy, divadelní ochotnické spolky, pěvecké sbory. Roku 1862 je založen Sokol, největší občanská iniciativa a největší národní spolek.⁹ V těchto uskupeních se projevují 2 aspekty dnešní občanské společnosti. Lidé tvořili tyto spolky zcela dobrovolně a v jejich rámci si jsou naprosto rovni, neexistuje zde hierarchie stále silně zakořeněná v široké společnosti. Tento fenomén je nazýván také jako rovnost mimo stát. Další aspekt dnešní občanské společnosti, tedy její nestátnost, je možný pozorovat již zde.

Spolkový život se stává čím dál tím více projevem kompenzace samostatného státu. Během dvaceti let (70. léta 19. století - 90. léta 19. století) je na českém území založeno přes 7000. Na konci 19. století je evidováno přes 10 000 aktivních společenstev.¹⁰

Jedním z nejdůležitějších nástrojů fungující občanské společnosti v 19. století byl nezávislý český tisk. Periodikum s největším počtem nákladů byly v 19. století Národní listy, jejichž tisk

⁶ Müller, K. Češi a občanská společnost – Pojem, problémy, východiska. Praha: TRITON, 2002. ISBN 80-7254-232-X. str. 111

⁷ Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022.

⁸ Müller, K. Češi a občanská společnost – Pojem, problémy, východiska. Praha: TRITON, 2002. ISBN 80-7254-232-X. str. 113

⁹ Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022.

¹⁰ Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022.

měl silnou vzestupnou tendenci, ke konci 19. století byl vydáván v nákladech 14 000 výtisků ranního vydání a 8000 výtisků vydání odpoledního.¹¹ Mezi další významné noviny patří např. Pražské noviny, Národ, Pokrok, Národní politika...

Význam tisku pro občanskou společnost je jednoduchý – šíření myšlenek občanské společnosti mimo Prahu, kde byla většina tisku distribuována. Lidé nejen v Praze, ale i na malých městech a na venkově, se zajímali o světové dění, které se stalo myšlenkovou inspirací. Existuje zde ale také ekonomický rozměr, konkrétněji rozvoj obchodu. Lidé si uvědomovali, že být pouhým obchodníkem nestačí. Bylo potřeba sledovat politiku a okolní svět. Noviny přinášely pravidelné zprávy např. ohledně obchodu s cennými papíry.¹²

Tabulka č. 1 – Úředně schválené české noviny a časopisy v Čechách

Rok	Politická periodika	Nepolitická periodika	Odborné časopisy	Celkem
1863	10	18	17	45
1871	20	20	43	83
1879	32	30	60	122
1885	56	51	109	216
1891	102	64	153	319
1895	120	65	210	395

Převzato z: Müller, K. Češi a občanská společnost – Pojem, problémy, východiska. Praha: TRITON, 2002. ISBN 80-7254-232-X. str. 102

Největší rozmach občanské společnosti z politického hlediska pozorujeme po pádu Bachova absolutismu roku 1861. V obecních volbách konaných v březnu téhož roku získala česká většina převahu v řízení Prahy (na rozdíl od moravských velkoměst, které zůstala pod německou správou až do roku 1918).¹³

¹¹ Müller, K. Češi a občanská společnost – Pojem, problémy, východiska. Praha: TRITON, 2002. ISBN 80-7254-232-X. str. 101

¹² Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022.

¹³ Müller, K. Češi a občanská společnost – Pojem, problémy, východiska. Praha: TRITON, 2002. ISBN 80-7254-232-X.

1.1.3. Česká občanská společnost 20. Století

Počátkem 20. století se občanská společnost v českých zemích aktivizuje především v oblasti politiky. K otevření českého politického pole dochází po zmizení Staročechů jakožto nejstarší respektované strany. Nastupuje Národní strana svobodomyšlných, běžně nazývaná jako Mladočeši. V této straně hájili své zájmy podnikatelé a vzdělanci. V její opozici stála Česká strana agrární s podporou rolnictva a zemědělců. Postupem času se z této strany stala strana venkovanů. Vliv na dělnickou třídu měla Československá sociálně demokratická strana dělnická. Ta se zapojovala i do mezinárodního dělnického hnutí. Zájmy maloburžoazie hájila Česká strana národně sociální. Objevují se i křesťanské strany (Česká strana křesťansko-sociální, Katolicko-národní strana) avšak bez jasných konceptů.¹⁴

Na počátku 20. století se již velice aktivní česká občanská společnost soustředí na 2 hlavní cíle – zajištění autonomie českých zemí či alespoň ustanovení českého jazyka jakožto jazyka úředního v rámci monarchie. Nutno podotknout, že ve všem ostatním se české společnosti dařilo. Češi získali samostatné mezinárodní zastoupení na neoficiální úrovni (např. v mnoha mezinárodních sportovních svazech), na diplomatické úrovni byly české země neustále v područí Vídně.¹⁵

Česká občanská společnost v poslední fázi habsburské nadvlády nebyla občanskou společností v dnešním slova smyslu. Můžeme ale pozorovat stejné charakteristiky jako v dnešní organizované občanské společnosti. Především, občanská společnost byla jedním z hlavních faktorů rozkladu rakouské monarchie a založením společného státu Čechu a Slováků.

V období první republiky začala občanská společnost stagnovat. Jeden z jejích hlavních cílů stanovený za Rakouska-Uherska, tedy národnostní otázka a založení vlastního státu, byl po roce 1918 splněn. Občanská společnost se ve 20. letech silně provázala se státním aparátem, čímž narušila jednu ze základních podmínek její existence, tedy nestátnost občanské společnosti.¹⁶ Toto spoléhání na úřady vedlo k pasivitě občanské společnosti a později ke zneužití v rámci komunistického režimu.

Pod nadvládou komunistů byla československá občanská společnost silně politizována. Lidé byli, s výhledem určitých benefitů, k aktivnímu zapojení do občanské společnosti nuceni. Míra

¹⁴ Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022.

¹⁵ Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022. str. 122

¹⁶ Müller, K. Češi a občanská společnost – Pojem, problémy, východiska. Praha: TRITON, 2002. ISBN 80-7254-232-X.

aktivity občanské společnosti byla v této době větší než jindy. Například ve spolkovém rejstříku ředitelství Národní bezpečnosti Velké Prahy bylo k 3. 7. 1947 evidováno 18 878 spolků. Aktivita ‚schválené‘ občanské společnosti byla monitorována Národní frontou, založenou roku 1945 v Moskvě. Po roce 1948 byla Národní fronta využívána jako nástroj politických ambicí KSČ.¹⁷

Vedle této politizované občanské společnosti existovala i občanská společnost nepolitizovaná. Ta byla ovšem komunistickou stranou zavržena. Tato forma občanské společnosti splňovala všechny znaky moderní organizované občanské společnosti. Především se však tato skrytá občanská společnost vyznačovala svojí nestátností, ba dokonce odbojem proti režimu, a velkou mírou dobrovolnické činnosti.

Nejvýznamnější snahou o obnovu a odpolitizování občanské společnosti je bezesporu rok 1968. Aktivizace protitotalitní občanské společnosti volala po změně systému. Byla to právě Národní fronta, která otevřela otázku demokratizace občanské společnosti. Projevila se v mnoha aspektech společenského života. Vedle vlivu politického a zájmového i v oblasti ekonomické, kde byla zakládána družstva, lidé vstupovali do nezávislých odborů, byly zakládány rady pracujících atd.¹⁸

V dnešní české společnosti existují pro vytvoření občanské společnosti z historického hlediska nejlepší podmínky (demokratický stát, tržní hospodářství, právní opora pro existenci spolku, sdružení ...). V plném rozvinutí občanské společnosti brání české společnosti její kulturně civilizační bariéry. Lidé nevěří v možnost ovlivnění veřejného života nepolitickou cestou, proto se zdá, že občanská společnost je spíše pasivní, tedy plně nefunkční.¹⁹

1.2. Organizovaná občanská společnost 21. století

I přesto se ale Skovajsa z pohledu sociálního a Dohnalová z pohledu ekonomického snaží definovat občanskou společnost jako meziprostor mezi veřejným sektorem ekonomiky a soukromým tržním sektorem. Je založena na dobrovolnictví jednotlivých domácností. Lidé se do občanské společnosti zapojují zcela dobrovolně, nemohou být nuceni legislativně nebo

¹⁷ Pecka, J.; Belda, J.; Hoppe, J. Občanská společnost (1967-1970) Emancipační hnutí uvnitř Národní fronty 1967-1970. Brno: Doplněk, 1995. ISBN 1081-062-1995. str. 8

¹⁸ Pecka, J.; Belda, J.; Hoppe, J. Občanská společnost (1967-1970) Emancipační hnutí uvnitř Národní fronty 1967-1970. Brno: Doplněk, 1995. ISBN 1081-062-1995.

¹⁹ Skovajsa, M. a kol. – Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0.

jinou vyšší silou. Tato dobrovolnost pomáhá k lepší organizovanosti. Proto dnes v odborné literatuře mluvíme o organizované občanské společnosti.²⁰

Organizovanou občanskou společnost je obtížné popsat jednotnou definicí. Tato nejednoznačnost v definování občanské společnosti pramení z nejednoznačnosti v terminologii. Pro občanskou společnost se používá mnohá terminologie. Označení občanské společnosti jako třetího sektoru naznačuje existenci dalšího sektoru vedle státního a tržního. Tato terminologie může být zavádějící, jelikož se může zdát, že třetí sektor není v porovnání se dvěma předchozími natolik důležitý.

Pojem neziskový sektor vystihuje ekonomické zaměření občanské společnosti. Jedná se ale také o nepřesný pojem. Organizace zisk realizují, tento zisk je ale kompletně reinvestován do dalšího chodu samotné organizace, potažmo celé občanské společnosti.

Občanská společnost může být označována jako nevládní, nezávislý či dobrovolnický sektor.

Občanský sektor je definován *pěti základními principy*:

- *Organizovanost*: organizace vykazuje jasnou, hierarchicky uspořádanou strukturu. Jde o organizaci trvalou s jasně danými cíly a posláním.
- *Soukromý charakter, nezávislost na státu*: jedná se pouze o organizační nezávislost na státu, stát se může podílet na finanční struktuře organizace.
- *Nerozdělování zisku*: veškerý profit organizace je reinvestován do jejího budoucího chodu, není rozdělen mezi členy organizace.
- *Samosprávnost*: Organizace disponuje řídicí strukturou, není spravována jinými institucemi.
- *Dobrovolnost*: Významnou roli v chodu organizace hraje dobrovolnická činnost.²¹

Občanská společnost se snaží naplnit různé cíle prospěšné pro celou společnost. Činí tak zakládáním hnutí, iniciativ, spolků, asociací, církví atd. Občanská společnost se projevuje svoji aktivitou. Pasivní občanská společnost v dnešních dnech neexistuje.²²

²⁰ Skovajsa, M. a kol. – Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0.

²¹ Dohnalová, M.; Průša, L., et al. Sociální ekonomika. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 987-80-7357-573-1 str. 27

²² Skovajsa, M. a kol. – Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0.

2. Sociální ekonomika

2.1. Historie sociální ekonomiky

Historie sociální ekonomiky sahá do 19. století. V českých zemích je silně spjata s venkovem a počátkem zakládání družstev. Jednalo např. o družstva zemědělská, spotřební, úvěrová, pojišťovací, maloobchodní, výrobní, bytová atd. Členství ve družstvech bylo zcela dobrovolné a demokratické. Sociální ekonomika měla prostřednictvím družstev zaručit, že se přístup k podnikání, spotřebě, ale i přístup ke zdravotnické péči stane rovnoprávný a bude realizován na základě demokratických principů.

Za kolébku sociální ekonomiky je považovaná Francie. Ve Francii se pro sociální ekonomiku používá výraz solidární ekonomika (*économie solidaire*).²³ Tento rozdíl v terminologii může způsobit rozkol v teoretickém vymezení této ekonomiky třetího sektoru.

2.2. Definice a současná sociální ekonomika

Sociální ekonomika je definována jako ekonomika tzv. „třetího sektoru“. Jedná se o nejmladší sektor ekonomiky zakládající se na organizované občanské společnosti. Jen a pouze z dobře strukturované a uvědoměle organizované občanské společnosti může vycházet sociální ekonomika a všechny její očekávané funkce. Sociální ekonomika zahrnuje všechny aktivity ekonomiky se sociálním aspektem se snahou o snížení nezaměstnanosti v místní ekonomice či uspokojení dalších potřeb v oblasti ekonomické, sociologické, kulturní a environmentální. O sociální ekonomice se mluví také jako o jednom ze subjektů zmírňování dopadů trvajících ekonomické krize. Sociální ekonomika má velký vliv především na komunální úrovni. Reaguje bezprostředně na problémy dané oblasti. Sociální ekonomika se v dnešní době opírá o 3 základní pilíře – jedná se o sociální podnikání a sociální podniky, podpůrné finanční instituce a nestátní neziskové organizace. Tyto subjekty sdílí společné cíle a hodnoty jako naplňování

²³ Skovajsa, M. a kol. – Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0. str. 290

veřejně prospěšného cíle, podpora iniciativy občanů, demokratický způsob jednání, využívání přednostně místních zdrojů, uspokojení přednostně místních potřeb atd.²⁴

Podle odborné literatury se sociální ekonomika projevuje největší mírou v oblasti služeb neboli terciárního sektoru. Zde můžeme pozorovat kolizi v terminologii třetího sektoru jakožto ekonomiky organizované občanské společnosti a terciárního (třetího) sektoru, sektoru poskytování služeb. I když se sociální ekonomika nejvíce projevuje právě v poskytování služeb, tyto 2 sektory se nepřekrývají, pouze jeden druhý ovlivňuje.

Sociální ekonomiku definují především subjekty v ní působící. Nejčastěji se jedná o:

- Družstva
- Vzájemně prospěšné společnosti
- Asociace
- Nadace
- Sociální podniky²⁵

Sociální ekonomika není v českém legislativním systému prozatím definována. Obdobná situace panuje i v dalších postkomunistických zemích. Evropská unie si již mnohem dříve před světovou finanční krizí uvědomovala důležitost sociální ekonomiky. Na evropské úrovni se sociální ekonomikou zabývá organizace Social Economy Europe. Tato organizace byla založena již v roce 2000 jako Konference družstev, vzájemně prospěšných společností, asociací a fondů (CEP – CMAF). Roku 2008 bylo jméno změněno na dnes používané Social Economy Europe (Sociální ekonomika Evropy).²⁶

Social Economy Europe prezentuje sociální ekonomiku jako novou formu ekonomiky zaměřující se na 3 základní cíle – odlišnou cestu podnikání (doing business) s neustálým zaměřením na naplňování veřejného zájmu, ekonomicky záměr a demokratické rozhodování. Sociální ekonomika je jednou z možností tvorby pracovních míst, a to i v otázce nových technologií a vývoje.

Sociální Economy Europe označuje sociální ekonomiku jako všudypřítomnou, dostupnou kdykoliv a každému. Především ovšem zdůrazňuje následující odvětví ekonomiky, kde sociální ekonomika působí nejviditelněji: sociální zabezpečení a pojištění, turistika, energetické odvětví,

²⁴ Dohnalová, M.; Průša, L., et al. Sociální ekonomika. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 987-80-7357-573-1.

²⁵ Dohnalová, M.; Průša, L., et al. Sociální ekonomika. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 987-80-7357-573-1. str. 27

²⁶ <http://www.socialeconomy.eu.org/>

služby zákazníkům, průmysl a zemědělství, řemeslo, stavitelství, družstevní bydlení, kultura, sport, volnočasové aktivity.²⁷

Sociální ekonomika a sociální podniky v České republice můžeme charakterizovat několika typickými rysy. Sociální podnik a jeho pojetí je v naší zemi velmi široké, především v něm je kladen důraz na sociální aspekt podniku. Tímto aspektem je u nás nejčastěji poskytnutí pracovní příležitosti osobám znevýhodněným na trhu práce. Sociální podniky poskytují obecně prospěšné služby v oblasti sociálního začleňování a podpory místního rozvoje. V dnešních dnech se stále častěji sociální ekonomika orientuje na poskytnutí zaměstnání členům sociálně vyloučených skupin, mladé lidi po opuštění dětských domovů, osoby s drogovou minulostí či osoby bez domova. Tento trend má podle odborníků vzestupnou tendenci.²⁸

2.3. Subjekty sociální ekonomiky

2.3.1. Družstva

Subjekt sociální ekonomiky s nejdelší historií je nepochybně družstvo. Historie družstevnictví v Evropě sahá do poloviny 19. století, v českých zemích se počátek družstevnictví datuje do posledních 20 let 19. století s cílem vzájemné svépomoci a spolupráce drobných obchodníků a zajištění jejich ekonomického přežití. Družstevnictví v českých zemích je z počátku nejčastěji spojováno se jménem Dr. Cyrila Kämpelíka, zakladatele družstevního hnutí u nás, především úvěrových družstev (tzv. „kämpeliček“).²⁹

Pojem družstva je dnes upraven zákonem. Od 1. 1. 2014 je družstvo upraveno Zákonem o obchodních korporacích, konkrétně jeho šestou hlavou. Družstvo je zde definováno v odstavci §552 jako „společenství neuzavřeného počtu osob, které je založeno za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob, případně za účelem podnikání.“³⁰ Dále je zde stanoveno, že družstvo musí mít minimálně 3 členy a firma je povinna nést v názvu označení družstvo.

²⁷ Zdroj: <http://www.socialeconomy.eu.org> 10. 2. 2014

²⁸ Bednáriková, D.; Francová, P. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze. Praha: Nová ekonomika, 2011. ISBN: 987-80-260-0934-4. str. 18

²⁹ Dohnalová, M.; Průša, L., et al. Sociální ekonomika. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 987-80-7357-573-1. str. 42

³⁰ Nový občanský zákoník, §552 (1)

Družstvo je definováno jako právnická osoba. Členství v družstvu je dobrovolné, jednotliví členové si jsou rovni, platí zde pravidlo 1 člen = 1 hlas. Stejně tak může člen z družstva kdykoliv vystoupit. Maximální počet členů družstva není v zákoně definován.

Odstavec § 553 Zákona o obchodních korporacích se zabývá problémem stanov. Stanovy hrají nezastupitelnou roli v rámci vnitřní organizace družstva. Stanovy můžeme vymezit jako „základní vnitřní dokument družstva. Je to „ústava družstva“, regulující a určující vztahy mezi členy družstva navzájem, jejich práva a povinnosti, dále upravují orgány družstva a jeho vnitřní organizaci, právní postavení družstva a řadu dalších podstatných zákonem určených skutečností.“³¹ Podle Nového občanského zákoníku (dále jen „NObčZ“) musí „každá nově založená právnická osoba při zakladatelském právním jednání určit svůj název, sídlo právnické osoby, předmět činnosti, jaký má právnická osoba statutární orgán a jak se vytváří [...] a právní členy statutárního orgánu.“³² K těmto skutečnostem přidává Zákon o obchodních korporacích další povinné body družstevních stanov jako výši základního členského vkladu, způsob a lhůtu jejich splácení přistupujícím členem, způsob svolání členské schůze a pravidla jejího rozhodování aj.³³

Družstvo může být založeno i s jiným než podnikatelským záměrem. Jedná se především o družstva, v nichž se členové sdružili „za účelem vzájemné podpory. Jinými slovy, proto, aby založené družstvo zabezpečilo uspokojení jejich sociálních, kulturních, vzdělávacích a jiných podobných potřeb a zájmů, včetně potřeb a zájmů jejich rodin nebo zájmů třetích osob.“³⁴ Zde se, podle Cilečka, setkáváme s dalším základním principem družstev, principem solidarity.

Družstva hrála významnou roli v ekonomice již od svého založení. Zajímavé bylo jejich postavení v centrálně plánované ekonomice v období od roku 1948. V této době docházelo v Československu k hromadnému združstevňování majetku, jsou známa družstva zemědělská, bytová, výrobní a spotřební, ovšem bez zachování principu dobrovolnosti a svépomoci. Družstva tedy byla družstva jen názvem, nikoli však obsahem.

³¹ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010. ISBN 987-80-7400-048-5. str. 410

³² Nový občanský zákoník, §123 (1)

³³ Zákon o obchodních korporacích, § 553

³⁴ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. ISBN 987-80-7400-480-3. str. 798

2.3.1.1. Sociální družstvo

V rámci problematiky sociální ekonomiky je stěžejní právní změnou v Zákoně o obchodních korporacích definice a úprava sociálního družstva. To je definováno odstavcem § 758 následovně:

„Sociálním družstvem je družstvo, které soustavně vyvíjí obecně prospěšné činnosti směřující na podporu sociální soudržnosti za účelem pracovní a sociální integrace znevýhodněných osob do společnosti s přednostním uspokojováním místních potřeb a využíváním místních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva, zejména v oblasti vytváření pracovních příležitostí, sociálních služeb a zdravotní péče, vzdělávání, bydlení a trvale udržitelného rozvoje.“³⁵

V úvodu odstavce si můžeme povšimnout terminologie. Je zde uvedeno, že sociální družstvo vyvíjí obecně prospěšnou činnost. Tato terminologie koliduje s Novým občanským zákoníkem, který v §146 až §150 používá termín veřejná prospěšnost. Odstavec §146 NObčZ definuje veřejně prospěšnou společnost jako *„právní osobu, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právní osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšným účelům.“³⁶*

I přes nesoulad terminologie, správně fungující sociální družstvo by mělo vytvářet veřejně prospěšnou činnost. Z povahy tohoto tvrzení a při splnění podmínek uvedené výše by tedy mělo mít sociální družstvo právo na zápis statusu veřejně prospěšné společnosti a dle § 150 NObčZ má *„právo uvést ve svém názvu, že je veřejně prospěšná.“³⁷* Vedle toho je sociální družstvo povinno ve svém názvu uvést označení „sociální družstvo“.

Stanovy sociálního družstva musí splňovat obsahové podmínky stanov jako každé jiné družstvo. Má však definované tzv. speciální náležitosti stanov, které jsou definovány v § 762 Zákona o obchodních korporacích. Stanovy musí obsahovat:

- a) *cíle a podmínky činnosti sociálního družstva v souladu s jeho sociálně-začleňovací funkcí a podporou místního rozvoje a*

³⁵ Zákon o obchodních korporacích, §758

³⁶ Nový občanský zákoník, § 146

³⁷ Nový občanský zákoník, § 146

b) *podrobnější podmínky nakládání se ziskem v souladu s účelem činnosti sociálního družstva.*³⁸

Dalším specifikem sociálního družstva je nakládání se ziskem. Redistribuce zisku mezi své členy je omezena § 776 Zákona o obchodních korporacích na možnost rozdělení nejvýše 33% disponibilního zisku sociálního družstva mezi jednotlivé členy. Zbytek prostředků je sociální družstvo povinno využít k financování dosažitelnosti svých zájmů, tj. poskytování charitativních, sociálních a jiných aktivit ve prospěch členů i širší veřejnosti.³⁹

2.3.2. Vzájemně prospěšné společnosti

Termín vzájemně prospěšná společnost není v českém právu nijak upraven. Jedná se pouze o již zmíněnou nejednotnost terminologie obecné a veřejné prospěšnosti. Zachováme-li tedy terminologii Dohnalové a budeme-li nadále mluvit o vzájemně prospěšné společnosti, z právního hlediska budeme pracovat s termínem obecně prospěšná společnost.

Právní úprava obecně prospěšných společností byla v českém právu zajištěna zákonem č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech. Tento zákon byl 1. 1. 2014 zrušen nabytím účinnosti Nového občanského zákoníku. Obecně prospěšnou společnost definoval druhý odstavec tohoto zákona jako *„poskytovatele veřejnosti obecně prospěšných služeb za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek. Jejich hospodářský výsledek (zisk) nesmí být použit ve prospěch zakladatelů, členů jejich orgánů nebo zaměstnanců a musí být použit na poskytování obecně prospěšných služeb, pro které byla obecně prospěšná společnost založena“*.⁴⁰

Velkými právními změnami prošly obecně prospěšné společnosti od 1. 1. 2014, kdy nabyly účinnosti NObčZ. Ten zřizuje novou formu, tzv. ústav. Ústav přímo nahrazuje obecně prospěšnou společnost a čerpá ze zrušeného zákona č. 248/1995.

Definice ústavu podle NObčZ. je: *„Ústav je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených. Provozuje-li ústav obchodní závod nebo jinou vedlejší činnost, nesmí být*

³⁸ Zákon o obchodních korporacích, § 762

³⁹ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář.

1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. ISBN 987-80-7400-480-3. str. 972

⁴⁰ Zákon č. 248/1995 Sb. §2

provoz na újmu jakosti, rozsahu a dostupnosti služeb poskytovaných v rámci hlavní činnosti ústavu. Zisk může ústav použít jen k podpoře činnosti, pro niž byl založen, a k úhradě nákladů na vlastní správu.“⁴¹

Odstavec § 404 specifikuje, že název ústavu musí obsahovat slova „zapsaný ústav“ či zkratku „z. ú.“. Ústav se zakládá na základě sepsání zakládající listiny, kde je nutné uvést skutečnosti specifikované NObčZ. (název ústavu a jeho sídlo, vymezení činnosti ústavu, podrobnosti a vnitřní organizaci ústavu aj.) Ústav vzniká zápisem do veřejného rejstříku.⁴²

Ústav je řízen ředitelem. Dalším řídicím orgánem ústavu je správní rada s tříletým funkčním obdobím. NObčZ. nespécifikuje minimální ani maximální počet členů správní rady.

Ústav tedy, stejně jako dříve obecně prospěšná společnost, ze své povahy vykonává činnost prospěšnou společnosti bez rozdílu. Doplnková činnost může být realizována, povede-li k větší efektivitě chodu společnosti a nebude omezen pozitivní dopad na společnost. Zisk z doplňkových činností by měl být reinvestován do chodu ústavu. Ústavy mohou být financovány svými fondy, dary a dotacemi.

Práva a povinnosti obecně prospěšných společností se nadále řídí dosavadními právními předpisy. Obecně prospěšná společnost má právo změnit svou právní formu na ústav, nadaci nebo nadační fond podle NObčZ.⁴³

2.3.3. Asociace

Dalším subjektem sociální ekonomiky dle definice Dohalové jsou asociace. Právní forma asociace prozatím nemá oporu v české právní subjektivitě. Asociace mohou nabývat různou právní formu, nejčastěji se ovšem jedná o občanské sdružení (od 1. 1. 2014 spolek, viz NObčZ.). V Evropě jsou asociace součástí právního řádu např. ve Francii, kde byl roku 1901 vydán a vstoupil v platnost zákon o svobodném právu založení asociace. Zákon říká, že asociace je *„dohoda, prostřednictvím které 2 či více osoby spojují z dlouhodobého hlediska své znalosti a dovednosti s účelem různým než distribuce zisku.“⁴⁴*

⁴¹ Nový občanský zákoník, § 402, § 403

⁴² Nový občanský zákoník, § 404, § 405, § 407

⁴³ Nový občanský zákoník, § 3050

⁴⁴ Loi du 1er juillet 1901, dostupný z http://niort-associations.fr/loi_decret_1901.pdf 7.4.02013

Asociace je definovaná v rámci evropského konceptu sociální ekonomiky jako „*stálé uskupení fyzických či právnických osob, které v rámci asociace využívají své znalosti a zkušenosti s cílem naplňování veřejného zájmu nebo profesionálního zájmu členů se zachováním principů sociální ekonomiky.*“⁴⁵

Členství v asociaci se vyznačuje několika znaky. Je založeno na dobrovolném a otevřeném principu – členem se může stát každý. Každý člen platí členský poplatek, který je věnován chodu asociaci. Při rozhodování se bráno v potaz pravidlo 1 osoba = 1 hlas, přičemž hlasy jsou rovné a rozhodnutí se akceptuje většinově. Základní dělení asociací je dvojího typu – prvním je asociace zastávající obecný zájem, druhým jsou tzv. více-zájmové asociace, kdy se asociace soustředí na problematiku více témat a snaží se, aby si její členové pomáhali navzájem. Asociace je autonomní a nezávislá jednotka zavazující se nejčastěji k poskytování sociálních služeb znevýhodněným složkám společnosti. Často v asociacích pracují dobrovolníci.⁴⁶

2.3.4. Nadace, nadační fondy

Vznik nadačního světa naší v české, potažmo československé, společnosti datujeme po roku 1989. Předchozí režim nadace nepodporoval, naopak – nadace byly potlačovány a jejich rozvoj znemožněn. Po roce 1989 tedy vznikají nadace spěšně se snahou co nejrychleji dohnat západní pojetí pojmu nadace. Lidé si také uvědomovali sílící postavení ekonomického a politického sektoru v jejich životech, proto se našli zakládat nadace jako protipól těmto dvěma fenoménům.⁴⁷

V českém právu je problematika nadací upravena Zákonem o nadacích a nadačních fondech, který říká, že „*nadace nebo nadační fond jsou účelová sdružení majetku zřízená a vzniklá podle tohoto zákona pro dosahování obecně prospěšných cílů. Obecně prospěšným cílem je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu.*“

⁴⁸

⁴⁵ Převzato z: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/associations-foundations/index_en.htm

⁴⁶ Noya, A., Clarence, E. The Social Economy – Building Inclusive Economies. OECD publishing, 2007 str. 28

⁴⁷ Krbec, L. Duchovní hodnoty a budoucnost českých nadací. Praha: Studie národohospodářského ústavu Josefa Hlávky, 2010. ISBN 978-80-86729-59-6.

⁴⁸ Zákon č. 227/ 1997 Sb. §1

K problematice nadací se vyjadřuje i NObčZ. Ten v § 306 specifikuje, že „zakladatel zakládá nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.“⁴⁹

Oba dva právní prameny upravující pojem nadace a nadační fond stanovují, že nadace nesmí jako svůj primární cíl stanovit podnikání. NObčZ. uvádí následující:

*„Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu.“*⁵⁰

Zákon č. 227/1997 Sb. dále specifikuje výjimky, které nadace může provozovat jako svoji podnikatelskou činnost. Jedná se o pronájem nemovitostí, pořádání loterií, tombol, veřejných sbírek, kulturních, společenských, sportovních a vzdělávacích akcí.⁵¹

Tento zákon také specifikuje právní povahu nadací, totiž, že se jedná o právnické osoby. Druhý paragraf specifikuje financování nadací. Nadační majetek musí být použit k financování pouze účelů, pro které byla nadace založena, a které musí být uvedeny v nadační listině jakožto zakládajícím dokumentu nadace.⁵²

Nejčastěji jsou nadace a nadační fondy zakládány a k financování sociálních, vzdělávacích a náboženských aktivit. Na vzestupu jsou nadace a nadační fondy zakládány s cílem zabývání se obecnými zájmy společnosti.⁵³

2.3.5. Sociální podnikání

S pojmem sociální ekonomiky je silně svázán pojem sociální podnikání. Sociální podnikání a sociální podniky jsou termíny mladší než sociální ekonomika, poprvé se objevují v 90. letech 20. století. Jedná se o podnikatelské aktivity přispívající společnosti a životnímu prostředí. Sociální podnik hraje důležitou roli v místním rozvoji a často vytváří pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním, sociálním nebo kulturním znevýhodněním. Další rozdíl oproti „klasickému

⁴⁹ Nový občanský zákoník, § 306

⁵⁰ Nový občanský zákoník, § 307

⁵¹ Zákon č.227/1997 Sb. § 23 odst. 1

⁵² Zákon č. 227/1997 Sb.

⁵³ Noya , A., Clarence, E. The Social Economy – Building Inclusive Economies. OEDC publishing, 2007 str. 29

podnikání“ je v redistribuci zisku. Sociální podnik většinu svého zisku reinvestuje opět do chodu podniku. Zvýšení veřejného prospěchu je další z cílů sociálního podniku.⁵⁴

Existují 2 myšlenkové proudy, které chápou sociální podnikání rozdílně. Prvním myšlenkovým proudem je proud, který preferuje zajištění zdrojů vlastním příjmem. Jedná se o komercializaci aktivit občanského sektoru, z jejichž výnosu je možné financovat hlavní obecně prospěšné aktivity organizace. Sociální podnik si tedy většinu svých zdrojů zajišťuje komerčními aktivitami. Velkou roli v rámci tohoto proudu sociální ekonomiky hraje promyšlený a dobře cílený marketing.

Druhý myšlenkový proud se zaměřuje na prosazování sociálních inovací. Sociální podnikatelé přicházejí s novými kombinacemi alespoň v jedné z následujících oblastí:

- Poskytují nové služby
- Přicházejí s novou kvalitou služeb
- Přichází s novými metodami výroby
- S novými primárními výrobními faktory
- S novými formami organizací
- Objevují nové trhy.⁵⁵

Sociální podnik může mít právní formu jak fyzické, tak právnické osoby. Definují jej určité charakteristiky, které by měl každý sociální podnik splňovat pro naplňování obecného prospěchu.

⁵⁴ Bednáriková, D.; Francová, P. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze. Praha: Nová ekonomika, 2011. ISBN: 987-80-260-0934-4, str. 14

⁵⁵ Dohnalová, M.; Průša, L., et al. Sociální ekonomika. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 987-80-7357-573-1 str. 30

Tabulka č. 2 – Principy sociálního podniku

Principy sociálního podniku	1. Sociální prospěch	2. Ekonomický prospěch	3. Enviromentální a místní prospěch
<p>Charakteristiky (jsou v souladu s evropským pojetím sociálního podniku. Sociální podnik je má splňovat nebo k nim směřovat.)</p> <p>*není vyžadováno</p>	<p>A Provozování aktivity prospívající společnosti či specifické skupině (znevýhodněných) lidí</p> <p>B Participace zaměstnanců a členů na strategickém směřování podniku</p> <p>C Případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů.</p>	<p>A Vykonávání soustavné ekonomické aktivity.</p> <p>B Nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovatelích.</p> <p>C Alespoň minimální podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech a jeho dynamika.</p> <p>D Schopnost zvládat ekonomická rizika</p> <p>E Trend směrem k placené práci.</p>	<p>A Přednostní uspokojování potřeb místní komunity.</p> <p>B Využívání přednostně místních zdrojů.</p> <p>C Uspokojování přednostně místní poptávky. *</p> <p>D Zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby.</p> <p>E Spolupráce sociálního podniku s důležitými místními aktéry.</p> <p>F Inovativní přístupy a řešení. *</p>

Převzato z: Bednáriková, D.; Francová, P. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze. Praha: Nová ekonomika, 2011. ISBN: 987-80-260-0934-4. str. 15

Velká část sociálních podniků v České republice splňuje definici tzv. integračního sociálního podniku (WISE). Integrační sociální podniky splňují všechny charakteristiky sociálního podniku, primárně se však soustředí na zaměstnávání osob, které jsou nějakým způsobem na pracovním trhu znevýhodněné. Jedná se o zaměstnávání zdravotně handicapovaných osob, osob ze společensky vyloučených skupin, osob po výkonu trestu atd. ⁵⁶

Sociální podnikání se zaměřením na zaměstnávání osob se zdravotním postižením je podpořeno českým právem, konkrétně zákonem o zaměstnanosti, kde je definováno tzv. chráněné pracovní místo. Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti definuje chráněné pracovní místo jako „pracovní místo zřízené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na

⁵⁶ Bednáriková, D.; Francová, P. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze. Praha: Nová ekonomika, 2011. ISBN: 987-80-260-0934-4

*základě písemné dohody s Úřadem práce.*⁵⁷ Dále zákon stanovuje, že na zřízení chráněného pracovního místa poskytuje Úřad práce zaměstnavateli příspěvek, je-li chráněné pracovní místo obsazeno po dobu 3 let.

Výše zákonného státního příspěvku je specifikována dále: „*Příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením může činit maximálně osminásobek a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně dvanáctinásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku.*“⁵⁸ Jedná se tedy o finanční motivaci pro potenciální sociální podnikatele a jejich práci se zdravotně postiženými. Evidenci žadatelů o práci se zdravotním postižením vede místní Úřad práce, který je povinen na žádost jednotlivce zájemcům poskytnout také tzv. pracovní rehabilitaci. Jedná se o „*činnost zaměřenou na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením.*“⁵⁹

2.4. Instituce podporující sociální ekonomiku

Jelikož v českém právním řádu není legislativně sociální ekonomika ukotvena, její problematika zasahuje do agendy více ministerstev. Jedná se o Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV; společenská prospěšnost), Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO; ekonomická prospěšnost) a Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR; místní prospěšnost). Problematikou sociálního podnikání se zabývá také Úřad vlády ČR, resp. Rada vlády pro nestátní neziskové organizace a Agentura pro sociální začleňování.⁶⁰

⁵⁷ Zákon č.432/2004 Sb. o zaměstnanosti §75 (1)

⁵⁸ Zákon č. 432/2004 Sb. o zaměstnanosti §75 (5)

⁵⁹ Zákon č. 432/2004 Sb. o zaměstnanosti §69 (2)

⁶⁰ Bednářiková, D.; Francová, P. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze. Praha: Nová ekonomika, 2011. ISBN: 987-80-260-0934-4 str. 28

3. Fungující sociální ekonomika

3.1. Definice jako východisko

Pokud chceme analyzovat určitý ekonomický jev, musíme také definovat, jak tento jev pracuje, funguje-li správně, a ze získaných poznatků vycházet.

Pokud se snažíme definovat funkční sociální ekonomiku, je potřeba vycházet z definic. V normativním přístupu k definici sociální ekonomiky se zaměřujeme na určení charakteristických rysů subjektů sociální ekonomiky. Jejich sdílené hodnoty jsou uvedeny v Chartě sociální ekonomiky vypracované při Social Economy Europe. Činnost subjektů by měla stát na třech pilířích: **ekonomické prosperitě, kvalitě životního prostředí a sociálním kapitálu.**⁶¹ Pouze pokud se sociální ekonomika na jakékoliv úrovni (regionální, národní, mezinárodní) opírá o tyto tři pilíře, může být plně funkční a plnit všechny své cíle.

Další definici sociální ekonomiky nabízí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Ta definuje sociální ekonomiku jako **organizace přispívající k zaměstnanosti, sociálnímu začleňování, demokratické participaci a budování komunit.**⁶²

Jednou se zemí s nejdelší tradicí sociální ekonomiky je Francie. Pro koncept sociální ekonomiky je ve Francii užíván termín solidární ekonomika (économie solidaire). Její definici předložil Jean-Luis Laville, sociolog z Centre national de la recherche scientifique. Podle Laville „**zahrnuje solidární ekonomika soubor iniciativ, do kterých se zapojují klienti kombinací tržní i netržní (státní subvence a dary) a nepeněžní (dobrovolnictví) zdroje. Solidární ekonomika má dvojí funkci: nabízet produkt a služby a vytvářet sociální vazby a vazby solidarity: solidaritu mezi členy sociálních skupin a solidaritu mezi skupinami a společností.**“⁶³

Nejkomplexnější definici sociální ekonomiky nám nabízí výstup z programu CIP EQUAL, který byl financovaný z Evropského sociálního fondu (ESF). Definice je následující:

„Sociální ekonomika je souhrn autonomních soukromých aktivit, uskutečňovaných různými typy organizací, jejichž cílem je služba členům nebo místní komunitě především prostřednictvím podnikání. Sociální ekonomika je orientovaná na řešení otázek

⁶¹ Dohnalová, M., Deverová, L., Šloufová, R. Sociální ekonomika, sociální podnikání. Podnikání pro každého. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-269-3. str. 27

⁶² <http://www.oecd.org/fr/emploi/leed/thesocialeconomybuildinginclusiveeconomies.htm> 15.3.2014

⁶³ Dohnalová, M. Sociální ekonomika v evropském kontextu. Brno: CERM, 2006. ISBN 80-7204-428-3. str. 43

zaměstnanosti, sociální soudržnosti a místního rozvoje [...] Sociální ekonomika umožňuje občanům aktivně se zapojit do rozvoje regionu. Vytváření zisku /přebytku sociálního podniku je žádoucí, není však primárním cílem. Případný zisk je přednostně užívám k rozvoji aktivit organizace a pro potřeby místní komunity. [...] Právní forma subjektů sociální ekonomiky není rozhodující, principálním je sledování obecně prospěšných cílů uvedených ve stanovách.“⁶⁴

Pokud tedy vycházíme z výše uvedených definic, sociální ekonomiku můžeme chápat jako soubor ekonomických aktivit s jasně stanovenými specifickými cíly. Těmito specifickými cíly jsou především soustředění na společnost, snaha vylepšit životní úroveň místní komunity, tvorba vztahů a soužití většinové a menšinové komunity. Sociální ekonomika se snaží snížit nezaměstnanost v regionu. Upřednostňuje možnost zaměstnání osob na trhu práce jakýmkoliv způsobem znevýhodněných. Dalším významným kritériem pro funkční sociální ekonomiku je soustředění se na životní prostředí a osvěta ohledně tohoto tématu.

Jelikož se stále pohybujeme v ekonomickém sektoru, zisk je subjekty realizován nabízením vlastních produktů a služeb. V rámci regionální spolupráce je využíváno především místních kontaktů a místních dodavatelů. Se ziskem je zacházeno specifickým způsobem. Je použit ke zkvalitnění naplnění jednotlivých cílů sociální ekonomiky. Nezastupitelnou podpůrnou úlohu v sociální ekonomice má i stát, potažmo regionální politika či Evropská unie.

3.2. Recept na úspěšný sociální podnik

Dle definic TESSEA, sociální podnik by měl fungovat na základě konceptu tzv. trojího prospěchu (triple botom-line) – ekonomického, sociálního a environmentálního.⁶⁵

Funkční a úspěšný sociální podnik musí ze svého sociálního aspektu udělat svoji výhodu, ne slabost. I přes sociální rozměr je hlavním cílem sociálního podniku tvorba zisku. Jak říká John Benett, zakladatel Pack-IT, jednoho z nejúspěšnějších sociálních podniků ve Spojeném království: *„Zákazníky nezajímá, kdo pro Pack-IT pracuje, ale to, aby společnost práci odvedla*

⁶⁴ Mészáros, P. a kol. Sociální podnikání: 10 úspěšných příkladů z Evropy. Praha : Nový prostor, 2008. ISBN 978-80-903990-1-3. str.17

⁶⁵ Bednáriková, D.; Francová, P. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze. Praha: Nová ekonomika, 2011. ISBN: 987-80-260-0934-4 str. 15

*za dobrou cenu a včas. Většina klientů ani neví, že Pack-IT je sociální podnik.*⁶⁶ Benettovo Pack-IT je sociální podnik zabývající se balením a expedicí zboží. Sociální cíl podniku Pack-IT je součástí řízení jeho lidských zdrojů. Zaměstnanci mají různá postižení, jsou neslyšící, prošli drogovou závislostí aj.

Sociální podnik má oproti svým konkurentům jednu nespornou výhodu. Veškerý zisk reinvestuje do chodu podniku. Jejich služby mají větší potenciál k rozvoji díky této investici do chodu podniku.

⁶⁶ Mészáros, P. a kol. Sociální podnikání: 10 úspěšných příkladů z Evropy. Praha : Nový prostor, 2008. ISBN 978-80-903990-1-3. str. 260; kráceno

4. Analýza

Obsahem této kapitoly je pojem analýzy, základní prvky analýzy všeobecně a využití a smysl ekonomické analýzy. Na závěr jsou zde teoreticky definované analýzy využité v praktické části práce.

4.1. Definice analýzy

Pod slovem analýza (rozbor) rozumíme „všeobecnou metodu zkoumání jednotlivých složek a vlastností nějakého předmětu, jevu, činnosti; myšlenkové nebo faktické rozkládání jednoho na mnohé, celku na části, děje na akty [...] V ekonomii se jedná o zkoumání stavu a vývoje určitého ekonomického systému, jeho části, okolí nebo určitého ekonomického jevu.“⁶⁷

Jedná se tedy o pozorování určitého objektu či procesu s cílem zjistit co nejvíce možných informací, které jsou posléze rozloženy na dílčí složky. Ty jsou poté jednotlivě podrobeny zkoumání a hodnocení za účelem zjistit aktuální vypořádaný stav, způsob, jak se k němu došlo a možnosti inovace do budoucna.

Pro analýzu jsou nejdůležitější výchozí data. V odborné literatuře jsou tato data označována pojmem ukazatele. Ukazatel můžeme vymezit jako označení určitého jevu. Tento ukazatel lze číselně vyjádřit, hovoříme zde o hodnotě ukazatele.⁶⁸

Ukazatele můžeme třídit podle mnohých hledisek. Za nejvýznamnější dělení považujeme dělení ukazatelů na absolutní a relativní. Absolutní ukazatel vyjadřuje jev samostatně, bez vyjádření vztahu k jinému jevu. Ukazatel relativní (poměrový) vyjadřuje vztah dvou různých jevů při měření jednoho jevu a následném převodu od jednotek jevu druhého.⁶⁹

Předmětem statistiky jsou ukazatele věcné, prostorové a časové.

Ukazatele věcné specifikují obsah ukazatele. Ukazatele prostorové se zabývají místním určením analýzy (stát, region, podnik, podniková sekce). Ukazatele časové definují časový interval (roční statistiky, měsíční výkazy...)

⁶⁷ Synek, M. Ekonomická analýza. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2003. ISBN 80-245-0603-3. str. 7

⁶⁸ Synek, M. Ekonomická analýza. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2003. ISBN 80-245-0603-3. str. 8

⁶⁹ Synek, M. Ekonomická analýza. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2003. ISBN 80-245-0603-3. str. 8

Důležitým dělením ukazatelů je také dělení na ukazatele kvantitativní, jež vyjadřujeme číselně, a kvalitativní (nominální, kategoriální), jejichž „hodnota“ je vyjádřena písemně, bez možnosti jej kvantifikovat.⁷⁰

S ukazateli se dá operovat různými způsoby. Dva nejdůležitější jsou shrnování a rozvrhování.

Shrnování neboli syntéza je „operace, kterou určujeme souhrnnou hodnotu ukazatele v určitém prostoru, určitém časovém intervalu nebo určitého druhu z dalších hodnot.“⁷¹ Nashromážděné informace jsou tedy shlukovány. Opačným postupem je rozvrhování neboli analýza. Určitý předmět či jev se při analytické metodě rozkládá na základní prvky, poté jsou zkoumány vazby mezi nimi. Ekonomická analýza si jako cíl určuje zkoumání ekonomických faktorů působících na ekonomický proces.

4.2. Ekonomická analýza

Ekonomickou analýzou se podle Synka rozumí „sledování určitého ekonomického celku (jevu, procesu), jeho rozklad na dílčí složky a jejich podrobnější zkoumání a hodnocení za účelem stanovení způsobů jejich zlepšení, a jejich opětovnou skladbu do vylepšeného celku, a to s cílem zlepšení jeho fungování a zvýšení výkonnosti.“⁷²

Ekonomická analýza se může týkat jednotlivých podniků jako celků nebo jejich části. Dále se může ekonomická analýza soustředit na určité území ekonomiky (regionální analýza) či na vybraný časový úsek.

4.2.1. SWOT

Jedna z nejpoužívanějších analýz v ekonomii v dnešní době je analýza SWOT. Název je odvozen z počátečních písmen anglických výrazu pro hlavní složky analýzy, tedy Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats neboli přednosti, slabiny, příležitosti a hrozby. Jednotlivé faktory zkoumaného objektu jsou zařazovány do jedné z výše zmíněných kategorií.

⁷⁰ Synek, M. Ekonomická analýza. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2003. ISBN 80-245-0603-3. str. 8

⁷¹ Synek, M.: Ekonomická analýza. Praha: Oeconomika, Nakladatelství VŠE, 2006. ISBN 80-245-0603-3. str. 16

⁷² Synek, M.: Ekonomická analýza. Praha: Oeconomika, Nakladatelství VŠE, 2006. ISBN 80-245-0603-3.

Analýza SWOT vytváří přehledný a ucelený přehled jednotlivých faktorů a jejich vlivu na zkoumaný jev. Analyzována je nejen funkce pozorovaného objektu, ale i možné externí vlivy, ať už kladné či záporné. Pro vypracování analýzy SWOT je často užívána metoda brainstormingu, která zvyšuje pravděpodobnost nalezení co největšího počtu faktorů.⁷³

4.2.2. PEST

Další hojně užívanou analýzou v ekonomice je analýza PEST. Jedná se o analýzu makroekonomickou, zkoumající vnější vlivy a prostředí, ve kterém se firma pohybuje. Na tyto faktory nemůže ekonomický subjekt bezprostředně uplatnit svůj vliv. PEST analýza se skládá s analýzy prostředí politického, ekonomického, sociálního a technologického. Odtud také název analýzy.

Hlavním cílem a smyslem analýzy PEST je nejen zjistit statistická data, ale především aktuální trendy v jednotlivých zkoumaných oblastech.⁷⁴ Cílem PEST analýzy není udělat obsáhlý seznam všech faktorů, spíše se soustředit na ty, které mohou být prospěšné pro konkrétní situaci a konkrétní subjekt.

4.2.2.1. Politické a legislativní faktory

Každý ekonomický subjekt je ovlivňován politickou situací a zákony daného ekonomického prostředí. Politická stabilita je velmi důležitá pro ekonomickou aktivitu společnosti. V případě sociální ekonomiky hraje roli nejen národní politická situace, ale také legislativa Evropské unie, která sociální ekonomiku, na rozdíl od českého práva, definuje a upravuje. Také dotace do sociální ekonomiky jsou řízeny na této úrovni. Důležitá je také legislativa regionální a postoj jednotlivých krajů k sociální ekonomice. Politická omezení se dotýkají každého podniku především prostřednictvím daňových zákonů, zákonů o ochraně spotřebitele, ochrany

⁷³ http://www.kvs.tul.cz/download/educom/MZ05/VY_03_057.pdf 21. 3. 2014

⁷⁴ Kozel, R., Mynářová, L., Svobodová, H. Moderní metody a techniky marketingového výzkumu. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3527-6. str. 45

životního prostředí atp.⁷⁵ Tyto politicko-právní faktory tvoří společenský systém, v němž firmy uskutečňují svoji činnost.⁷⁶

4.2.2.2. Ekonomické faktory

Základními indikátory stavu makroekonomického okolí, které mají bezprostřední vliv na plnění základních cílů každého podniku, jsou míra ekonomického růstu, úroková míra, míra inflace, daňová politika a směnný kurz. Míra ekonomického růstu ovlivňuje úspěšnost podniku na trhu tím, že přímo vyvolává rozsah i obsah příležitostí, ale současně i hrozeb, před které jsou podniky postaveny.⁷⁷

Při příznivé ekonomické situaci a zvýšené spotřebě podnik prosperuje a tvoří profit a naopak. Aby podnik mohl fungovat, je potřeba znát situaci současnou a předvídat budoucnost. Proto je také soubor ekonomických faktorů natolik důležitý pro analýzu PEST.

4.2.2.3. Sociální a demografické faktory

Vlivy společnosti na ekonomickou aktivitu jsou také neopomenutelné. Je proto nutné je brát v potaz v rámci makroekonomické analýzy. Sociální a demografické faktory odrážejí vlivy spojené s postoji a s životem obyvatelstvo a jeho strukturou.⁷⁸ Buchta a Sedláčková uvádějí příklady důležitosti zaměření se na změny ve struktuře společnosti a ekonomický potenciál těchto změn: „Změny v demografické struktuře obyvatelstva vytvořili prostor např. pro výrobce kosmetiky v oblasti mladé a seniorské populace. Stárnutí obyvatelstva obecně vytváří mnohem větší příležitosti pro rozvoj oblastí splyných se zdravím či péčí o seniory. [...] Životní styl obyvatelstva se zase odráží ve způsobu trávení volného času, ve stylu oblékání apod.“⁷⁹

⁷⁵ Sedláčková, H., Buchta, K. Strategická analýza. 2. Přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-367-1.

⁷⁶ Srpová, J., Řehoř, V. a kol. Základy podnikání. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3339-5. str. 131

⁷⁷ Sedláčková, H., Buchta, K. Strategická analýza. 2. Přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-367-1. str. 17

⁷⁸ Sedláčková, H., Buchta, K. Strategická analýza. 2. Přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-367-1. str. 18

⁷⁹ Sedláčková, H., Buchta, K. Strategická analýza. 2. Přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-367-1. str. 18

4.2.2.4. Technologické faktory

V oblasti technologií nejde ani tak o analýzu technologických vymožeností dneška, ale spíše o předvídání nových trendů. Tyto faktory představují inovační potenciál země, tempo technologických změn.⁸⁰ Aby podnik předešel zaostalosti a strádání v rámci konkurence, je dobré sledovat vývoj v této oblasti a snažit se jej aplikovat do chodu své společnosti, popř. pro stanovení plánovaných a možných investic do nových technologií.⁸¹

⁸⁰ Srpová, J., Řehoř, V. a kol. Základy podnikání. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3339-5 str. 131

⁸¹ Sedláčková, H., Buchta, K. Strategická analýza. 2. Přepřacované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-367-1 str. 18

5. Česká republika a její ekonomika

Následující kapitola se zabývá Českou republikou – jejím obecným představením a definicí specifik její ekonomiky.

Česká republika je stát ležící v centru Evropy s rozlohou 78 866 km². K 31. 12. 2012 byl počet obyvatel 10 505 445. Ekonomika České republiky vždy byla formována historickými podmínkami vývoje. Jako nejvyspělejší období naší ekonomiky je v literatuře citováno období první republiky. Toto období je charakterizováno silnou korunou a velmi vyspělým průmyslem.

Jedním z nástupnických států po rozpadu Rakouska-Uherska v roce 1918 bylo i Československo, které převzalo 21% území a 25% obyvatel monarchie. Ekonomická síla v novém státě se soustředila především v českých zemích. České země soustřeďovaly 3,3krát více obyvatel než Slovensko, a představovaly kolem 92% průmyslového potenciálu republiky. Při sčítání lidu v roce 1921 byl poměr mezi průmyslovým a zemědělským obyvatelstvem v českých zemích 40:30% a na Slovensku 17:61%⁸²

Velkým problémem nového státu se stal problém exportu a tím i začlenění do nově vznikajících ekonomických struktur. Před rokem 1918 se výroba na území Československa soustřeďovala především na uspokojení potřeb obyvatel Rakouska-Uherska, k exportu docházelo minimálně.

Ke stabilizaci situace přispěl nemalou měrou tehdejší ministr financí Alois Rašín a jeho měnová odlika, jejímž cílem bylo stáhnout z oběhu veškeré rakousko-uherské peníze a nahradit je měnou novou, československou korunou. Tento krok přispěl k rychlému osamostatnění ekonomiky a možnému dalšímu vývoji. V meziválečném období česká ekonomika posilovala především díky silné měně. Stabilizace koruny byla započata roku 1923 a zakončena roku 1929. Koruna měla v letech 1923-32 na burze v New Yorku trvale kurz 100 Kč = 2,96 \$.⁸³

Charakteristickým rysem meziválečné ekonomiky Československa, často v literatuře nazývaným příznačně „zlatá léta“, je posílení sociální sféry (pokles nezaměstnanosti, růst nominálních i reálných mezd, zabezpečení sociálních jistot atd.), v průmyslu se plynule přecházelo na pásovou výrobu, což vedlo k silnému zintenzivnění práce. Na druhou stranu byly

⁸² Sirůček, P. a kol. Hospodářské dějiny a ekonomické teorie (vývoj – současnost – výhledy). Praha: MELANDRIUM, 2007. ISBN 987-80-86175-03-4. str.66

⁸³ Sirůček, P. a kol. Hospodářské dějiny a ekonomické teorie (vývoj – současnost – výhledy). Praha: MELANDRIUM, 2007. ISBN 987-80-86175-03-4. str. 71

silně narušeny obchodní vazby s Německem díky neustále přetrvávající antipatii obchodníků ke starému režimu. Ekonomika se orientuje spíše na spojence, především na Francii a Velkou Británii.

Jako celosvětová ekonomika, i Československo bylo zasaženo krizí, která vypukla ve Spojených státech amerických v roce 1929. V Československu se začala tato krize projevovat později, a to až během let 1932-33. Průmyslová výroba spadla pod úroveň z roku 1913, poklesla produkce především hutnická, strojírenská, zbrzdilo se stavebnictví. Systém exportu budovaný během „zlatých“ 20. let 20. století se začal hroutit. Oživení hospodářství přišlo v druhé polovině let 30. především díky zbrojení jakožto reakcí Československa na ohrožení ze strany nacistického Německa.

Ve struktuře vývozu patřily k nejdůležitějším komoditám textilní výrobky a z dalšího spotřebního zboží oděvy, obuv, sklo, porcelán a bižuterie. Značný byl vývoz kovových výrobků, cukru, pivovarských surovin, uhlí, dříví a dřevařských výrobků. Ve struktuře dovozu dominovali textilní suroviny (bavlna, vlna, juta, hedvábí); k dalším významným položkám patřily železné rudy, neželezné kovy, ropa, kůže, chlebové obilí, olejiny a jedlé tuky.⁸⁴

Období 2. světové války představovalo narušení a zásah do ekonomik jednotlivých států. V Československu toto nešťastné období počíná Mnichovskou dohodou, podepsanou dne 29. září 1939. Na základě této dohody bylo Československo nuceno postoupit část svého území rozpínající se německé nacistické říši. Československo přišlo o zhruba 30% svého území a počet obyvatel klesl o více než třetinu. Německo si plně uvědomovalo obrovský ekonomický potenciál Československa, kterého hned začali využívat. Zatímco Slovensko se pro nacistické Německo stalo zdrojem surovin, česká část vzniklého protektorátu a její těžký průmysl byl rychle převeden na válečnou výrobu. Ekonomika byla plně podřízena válce.

Hospodářské a mocenské důsledky války se v Československu projevíly s nástupem komunismu k moci roku 1948. Původní příslib SSSR zachování specifických podmínek jednotlivých ekonomik vzal za své již počátkem 50. let, kdy se jednotlivé ekonomiky socialistického bloku začaly hromadně centralizovat s jediným centrem v Moskvě a zabráněním rozvoje tržní ekonomiky, znárodněním státních podniků, zabráním více než 1 milionu hektarů půdy a prakticky zrušením drobného podnikání v Československu. Československá ekonomika byla plánovaná po vzoru Sovětského svazu v pětiletých cyklech, řízena centrálně z Moskvy.

⁸⁴ Sirůček, P. a kol. Hospodářské dějiny a ekonomické teorie (vývoj – současnost – výhledy). Praha: MELANDRIUM, 2007. ISBN 987-80-86175-03-4 str. 77

Kapitalistický sektor byl zlikvidován, struktura hospodářství zrušena a přestavěna, od počátku 50. let začal probíhat proces industrializace Slovenska a ekonomicky slabších krajů v českých zemích.⁸⁵

Výrazná změna v ekonomice Československa a později České republiky šla ruku v ruce se změnou společenskou, a to konkrétně s pádem socialistického bloku a tzv. Sametovou revolucí na konci roku 1989. Tento proces je označován pojmem ekonomická transformace a projevuje se návratem politického pluralismu, kompletní revizí právního řádu a změnou politické a hospodářské orientace země. Struktura centrálně plánované ekonomiky zaměřené na těžký průmysl a málo rozvinutým terciárním sektorem se měnila velmi zvolna. Proto se transformace ekonomiky nazývá v odborné literatuře jako „šoková terapie“ a lze ji členit do tří fází – liberalizace trhů a stabilizace ekonomiky, privatizace a restrukturalizace podniků a koncentrace kapitálu, dokončení privatizačních, restrukturalizačních a dalších procesů.⁸⁶

Dnes již mluvíme o české ekonomice jako o rozvinuté tržní ekonomice zapojující se nezávisle do nadnárodních struktur. Poslední dobou jsou na vzestupu služby, čemuž odpovídají i údaje Českého statistického úřadu.

Nejvíce zaměstnaných lidí podle Statistické ročenky České republiky 2012 je stále ve zpracovatelském průmyslu. Údaje z roku 2011 jsou následující: z celkového počtu 4 904 000 zaměstnaných lidí jich 1 294 000 pracuje ve zpracovatelském průmyslu. Procentuálně se jedná o 26% všech zaměstnanců. Druhou nejpočetnější sekcí je sekce stavebnictví, v níž je zaměstnaných necelých 9% zaměstnanců (433 100). Z pohledu třísektorového členění hospodářství je situace jiná a odpovídá současnému trendu hospodářství – v terciárním sektoru služeb pracuje více než 58% zaměstnanců (2 874 700), následuje průmysl a stavebnictví s 38% (1 882 800). V sektoru zemědělství pracuje 145 800 zaměstnanců.

Důležitým ukazatelem síly ekonomiky České republiky je také nezaměstnanost. Podle Českého statistického úřadu je k 31. 1. 2014 evidováno 8,6% ekonomicky aktivní populace České republiky jako nezaměstnaná. Jedná se tedy zhruba o 900 000 lidí bez práce.

⁸⁵ Sirůček, P. a kol. Hospodářské dějiny a ekonomické teorie (vývoj – současnost – výhledy). Praha: MELANDRIUM, 2007. ISBN 987-80-86175-03-4.

⁸⁶ Sirůček, P. a kol. Hospodářské dějiny a ekonomické teorie (vývoj – současnost – výhledy). Praha: MELANDRIUM, 2007. ISBN 987-80-86175-03-4. str. 238

6. Ekonomika Olomouckého kraje

6.1. Olomoucký kraj

V úvodu této kapitoly zabývající se regionální ekonomikou olomouckého kraje a jejími specifiky je potřeba Olomoucký kraj obecně definovat. Olomoucký kraj se nachází zejména ve střední části Moravy, zasahuje ale i do její severní části. Geograficky se jedná o spíše menší region, se svými 5 267 km² zaujímá 6,1% povrchu České republiky a řadí se na 8. místo žebříčku velikosti regionů.

K 31. 12. 2012 žilo v Olomouckém kraji 638 638 obyvatel, čili 6,1% obyvatel České republiky. Z hlediska počtu obyvatel se Olomoucký kraj řadí na 6. místo v rámci celé České republiky.⁸⁷ Olomoucký kraj je tvořen 5 okresy – okres Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk. Olomoucký kraj z územně-správního hlediska, společně s krajem Zlínským, Region soudržnosti NUTS II – Severní Morava.

Ekonomicky se jedná o region průmyslově rozvinutý s vysokou úrovní služeb. V kraji je také vysoce rozvinuté zemědělství, především v centrální a jižní části (region Haná). Na tuto zemědělskou tradici navazuje tradice průmyslu potravinářského, dále je v kraji rozvinut průmysl textilní a oděvní, avšak tyto dvě složky jsou spíše na ústupu. Jedná se také o významné turistické středisko díky pohoří Jeseníky a četnosti lázeňských měst. Turistickým a administrativním centrem regionu je krajské město Olomouc.⁸⁸

V Olomouckém kraji je ke konci roku 2012 registrováno 138 970 ekonomických subjektů. Ekonomickým subjektem rozumíme „právnícké osoby, organizační složky státu, podílové fondy a dále fyzické osoby, které mají postavení podnikatele. Ekonomický subjekt, který podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu, se považuje za statistickou jednotku typu podnik.“⁸⁹ Do této definice spadají tedy obchodní společnosti, družstva, soukromí podnikatelé a sdružení fyzických a právnických osob. Jedná se o 5,1% z celkového počtu ekonomických subjektů v České republice.

⁸⁷ Statistická ročenka české republiky. Praha: Český statistický úřad, 2012. ISBN 987-80-250-2253-5.

⁸⁸ Výroční zpráva Olomouckého kraje 2012, dostupná z <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/3630/vz-2012.pdf>

⁸⁹ Statistická ročenka české republiky. Praha: Český statistický úřad, 2012. ISBN 987-80-250-2253-5. str. 368

Ekonomické prostředí olomouckého kraje vykazuje několik charakteristik. Vzdělanost a kvalifikovanost obyvatelstva odpovídá průměru celé republiky. Největší procento obyvatel olomouckého kraje v roce 2010 dovršilo kompletní středoškolské vzdělání, ať už zakončené maturitou nebo výučním listem. V kraji existuje dlouhodobá tradice průmyslové výroby. Tato výroba se ovšem potýká s problémem nedostatečné kvalifikovanosti pracovní síly. Poptávka po obsazení technických zaměstnání je v kraji velká.

I přes silnou průmyslovou tradici olomouckého kraje se neubrání trendu současné ekonomiky, sice orientaci na ekonomiku služeb. V roce 2010 bylo největší procento pracujících zaměstnáno právě ve službách. Z ekonomických odvětví se v kraji nejvíce daří strojírenskému průmyslu. Jako další prosperující odvětví v kraji můžeme uvést elektrotechnický průmysl, potravinářský průmysl či textilní a oděvní průmysl.

I když je Olomoucký kraj považovaný za kraj s vyspělou ekonomickou situací, existují zde markantní rozdíly uvnitř kraje. Ekonomická situace a zaměstnanost obyvatelstva je v okresech Olomouc, Prostějov a Přerov nesrovnatelně vyšší než ve zbylých dvou okresech, tj. v okrese Šumperk a Jeseník. Region je tedy ekonomicky značně nejednotný.⁹⁰

⁹⁰ Výroční zpráva Olomouckého kraje, dostupná z <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/3630/vz-2012.pdf> 14. 4. 2014

7. Sociální ekonomika v České republice

Následující kapitola se bude zabývat současným stavem problematiky sociální ekonomiky v České republice.

Podle organizace TESSEA (Tématická síť pro sociální ekonomiku) a její studie infrastruktury sociální ekonomiky z roku 2011 lze situaci v České republice charakterizovat následujícím způsobem:

- české pojetí sociálního podniku je široké a velký důraz je kladen na to, aby ekonomický a sociální cíl (podnikání a sociální mise) byly v rovnováze, dobrý úmysl nestačí, sociální podnikání je stále podnikáním jako takovým a toto je vnímáno jako předpoklad úspěšného podniku
- většina stávajících sociálních podniků v ČR se zaměřuje na zaměstnávání znevýhodněných osob (*jedná se o tzv. integrační sociální podniky – WISE*)
- řada z nich má statut chráněné dílny, tj. zaměstnává osoby se zdravotním postižením
- kromě výše uvedených integračních sociálních podniků se v ČR vyskytují také sociální podniky, které poskytují obecně prospěšné služby a oblasti sociálního začleňování a místního rozvoje včetně ekologicky orientovaných činností nebo prodeje fair trade výrobků
- nestátní neziskové organizace sociálně podnikají (nebo by chtěly začít) v rámci své doplňkové činnosti s cílem použít zisk pro financování své hlavní obecně prospěšné činnosti/svého poslání.⁹¹

7.1. Analýza PEST v sociální ekonomice

V kapitole 3.2.2 je jako jedna z použitých analýz sociální ekonomiky v Olomouckém kraji uvedena analýza PEST, tedy analýza makroekonomického prostředí. Tato analýza se primárně používá v podnicích, které se snaží maximalizovat svůj zisk a najít si pevné místo na trhu. Má význam použít tuto analýzu v prostředí sociální ekonomiky, aby byla analýza úspěšná?

⁹¹ Bednáriková, D.; Francová, P. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze. Praha: Nová ekonomika, 2011. ISBN: 987-80-260-0934-4, str. 18

Pro užitečnost PEST analýzy v konkrétním prostředí sociální ekonomiky je nutné jednotlivé faktory blíže specifikovat.

7.1.1. Politické a legislativní faktory

Faktory legislativní a politické jsou pro analýzu sociální ekonomiky důležité. Je nutné posoudit, jaký zájem věnuje legislativa sociální ekonomice, je potřebné znát chápání tohoto specifického druhu ekonomiky právním řádem. Jelikož ale není sociální ekonomika v českém právu definovaná, je spíše důležitý postoj evropské legislativy, popř. regionálních předpisů.

7.1.2. Ekonomické faktory

Subjekty sociální ekonomiky jsou z velké části závislé na příspěvcích zvenčí, nejsou zakládány primárně z důvodu podnikání (vyjma sociálních podniků). Znalost ekonomického prostředí je v sociální ekonomice nutné. Při příznivé ekonomické situaci je pravděpodobnější, že ekonomické subjekty budou mít chuť a prostředky aktivně participovat na chodu subjektů sociální ekonomiky, při opačné situaci je přežití jednotlivých subjektů riskantnější.

7.1.3. Sociální a demografické faktory

Nejdůležitější složkou analýzy PEST pro sociální ekonomiku je zkoumání faktorů sociálních a demografických. Zde se odráží potřeby společnosti a jejich jednotlivých částí. Subjekty sociální ekonomiky se zpravidla soustředí na určitou sociální skupinu, v jejíž prospěch pracují. Je proto potřeba vědět, zda-li je v regionu, kde subjekt působí, dostatečně velká cílová skupina pro naplnění cílů stanovených subjektem.

7.1.4. Technologické faktory

Naopak nejmenší význam v rámci analýzy má analýza faktorů technologických. Pro potřeby sociální ekonomiky je vcelku neúčinné sledovat a předvídat technologický vývoj a možné

vyčlenění finančních prostředků pro investice do této domény. Při analýze PEST v rámci sociální ekonomiky je užitečné sledovat propojení sociální ekonomiky a informačních technologií a možnosti jejich vylepšování.

8. Sociální ekonomika v Olomouckém kraji

Cílem této kapitoly je obeznámit čtenáře se strukturou, fungováním a osvětou sociální ekonomiky v Olomouckém kraji.

Při zkoumání fungování sociální ekonomiky je vycházeno z definice sociální ekonomiky a subjektů sociální ekonomiky podle Dohnalové (více kap. 2.3.).

8.1. Sociální družstva

Pojem sociální družstvo byl v české legislativě ukotven teprve nedávno, přesněji se vstupem v platnost Zákona o obchodních korporacích, tedy od 1. 1. 2014. V praxi se prozatím neseťkáme s velkým počtem těchto subjektů. Podle registru ekonomických subjektů Českého statistického úřadu a databáze ekonomických subjektů ministerstva financí ARES se v Olomouckém kraji nachází a působí 4 sociální družstva. Za zmínku stojí fakt, že v celé České republice k měsíci březnu funguje 17 sociálních družstev, z toho právě 4 v Olomouckém kraji. Jedná se o 23,5% z celkového počtu.

Následující 2 představené sociální družstva jsou ukázkou toho, jak se samotná družstva prezentují a definují.

8.1.1. Sociální družstvo STABILITA Olomouc

Sociální družstvo STABILITA Olomouc bylo založeno roku 2012 za účelem podnikání neziskové organizace P-centrum. P-centrum od roku 1993 poskytuje sociální služby v oblasti prevence, péče o rodiny s dětmi, poradenství, léčby a doléčování závislostí. Kromě jiných aktivit také pomáháme lidem, kteří se léčí ze závislosti (alkoholové, drogové, hazardní hra atd.), vřadit se do běžného způsobu života.⁹²

Sociální družstvo STABILITA plně respektuje principy sociálního podnikání a angažovanosti v rámci občanské společnosti. Poskytuje pracovní příležitosti lidem znevýhodněným na trhu

⁹² <http://www.stabilita-olomouc.cz/> 29. 3. 2014

práce, zisk z podnikání je vrácen zpět do podniku na financování veřejně prospěšného účelu a ctí pravidlo nulové diskriminace.⁹³

Podnikatelský rozměr Sociálního družstva STABILITA je definován ve stanovách. Předmětem podnikání Sociálního družstva STABILITA je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona a hostinská činnost.⁹⁴ Hostinskou činnost provozuje v sociálním podniku Naše café, které pracuje v souladu s fungováním družstva na základě principů sociálního podniku.

Obrázek č. 1 – logo sociálního družstva STABILITA Olomouc

zdroj: [http:// www.stabilita-olomouc.cz/images-logo](http://www.stabilita-olomouc.cz/images-logo) 14. 4. 2014

8.1.2. Sociální družstvo Ardanas

Sociální družstvo Partners Ardanas se zaměřuje především na tzv. new product development (NPD) - vývoj nových výrobků, který zaručuje zákazníkům udržitelný rozvoj v odvětví inovací potravin. Pro společnost Partners Ardanas je důležité, aby její klienti měli zabezpečený plný rozsah služeb v této oblasti, a to se zaměřením na management životního cyklu produktu. V rámci NPD se soustřeďuje především na spolupráci s Mexikem a importem mexického zboží na český trh, tak exportem zboží českého na trh mexický.⁹⁵ Sociální aspekt fungování tohoto sociálního družstva se projevuje především v provozování tzv. chráněných dílen, kde Ardanas zaměstnává občany se sníženou pracovní schopností.

Dle dostupných informací se sociální družstva v Olomouckém kraji soustředí především na poskytnutí práce osobám na pracovním trhu jakýmkoliv způsobem znevýhodněným, čímž plní jeden ze základních principů sociální ekonomiky.

⁹³ Etický kodex Sociálního družstva STABILITA Olomouc, dostupný z <http://www.stabilita-olomouc.cz/> 29.3.2014

⁹⁴ Stanovy Sociálního družstva STABILITA Olomouc, dostupné z <http://www.stabilita-olomouc.cz/>

⁹⁵ <http://www.ardanas.cz/> 29.3.2014

Obrázek č. 2 – Logo sociálního družstva Partners ARDANAS

zdroj: http://www.ardanas.cz/images/ardanas_logo_g.png

Tabulka č. 3 – kompletní přehled sociálních družstev v Olomouckém kraji

Sociální družstvo STABILITA Olomouc	Hostinská činnost, výroba, obchod a služby
Groovy General sociální družstvo	Hostinská činnost, výroba, obchod a služby
Sociální družstvo Partners Ardanas	New product development
D-centrum sociální družstvo	Výroba, obchod a služby

Zpracováno autorkou, zdroj – obchodní rejstřík dostupný z <http://obchodnirejstrik.cz/> 26. 3. 2014

8.2. Sociální podnikání v Olomouckém kraji

Sociální podnikání a sociální podnik je v Česku také málo známý fenomén, ovšem s velikým potenciálem úspěchu. Sociálnímu podnikání v České republice se věnuje již zmiňovaná Tématická síť pro sociální ekonomiku TESSEA. Ta také vede adresář aktivních sociálních podniků na našem území. V Olomouckém kraji jich dle této databáze aktivně působí 17. Jejich kompletní přehled nabízí tabulka č. 1 (viz. přílohy)

Pokud je na sociální ekonomiku nahlíženo z územního pohledu, nejaktivnějším okresem v kraji je okres Olomouc s 8 sociálními podniky. Následuje okres Přerov a Jeseník se třemi sociálními podniky působícími na jejich území. Především okres Jeseník, jakožto ekonomicky nejslabší okres v kraji, stojí za zmínku. Tuto aktivitu v rámci sociálního podnikání si můžeme ztotožnit se snahou o naplnění sociálního prospěchu, tudíž integrace znevýhodněných osob na trh práce. V okrese Jeseník žije největší procento především romské komunity v celém kraji, proto mají sociální podniky se zaměřením na zaměstnávání těchto osob veliký potenciál k rozvoji.

Naplňování sociálního prospěchu se věnují sociální podniky především zaměstnáváním specifické skupiny znevýhodněných lidí. 11 sociálních podniků zmiňuje zaměstnávání osob se zdravotním postižením, 4 sociální podniky se soustředí na zaměstnávání příslušníků etnických menšin, rovněž 4 sociální podniky zaměstnávají lidi v obtížné životní situaci (osoby po výkonu trestu, osoby drogově závislé, osoby dlouhodobě nezaměstnané) a 2 podniky poskytují

prioritně zaměstnání lidem pečující o své rodinné příslušníky. Jediný podnik nspecifikuje skupinu osob, kterou zaměstnává.

Podle měsíční statistiky nezaměstnanosti vedené Ministerstvem práce a sociálních věcí ve spolupráci s Úřadem práce bylo v Olomouci k 31. 3. 2013 4025 lidí se zdravotním postižením evidováno jako uchazeči o zaměstnání.⁹⁶ Z celkového počtu 17 sociálních podniků se na zaměstnávání osob se zdravotním postižením zaměřuje 11 podniků. Na jeden podnik tedy připadalo zhruba 366 žadatelů o práci. Statistiky vedoucí počet uchazečů o práci jiných specifických skupin nejsou k dispozici.

Ekonomický prospěch sociálních podniků se projevuje především směřováním k placené práci. Na rozdíl od ostatních subjektů sociální ekonomiky, kde se angažují spíše dobrovolníci, aktivita v sociálních podnicích je placená a koresponduje s principy tržní ekonomiky. Je úzce propojena s místním prospěchem, jelikož práce je poskytována lidem žijícím v regionu, čímž se snižuje nezaměstnanost regionu pro uchazeče, kteří jsou při výběrovém řízení ve znevýhodněné pozici. Zaměření na environmentální prospěch sociálních podniků je jedním z potenciálů rozvoje.

Dále je možné do sociálního podnikání zařadit tzv. chráněné dílny, které nejsou součástí databáze sociálních podniků TESSEA, jejich poslání a fungování je možné definovat ale stejně jako sociální podnik. Pojem chráněná dílna české právo nezná, můžeme jej ale ztotožnit s pojmem chráněné pracovní místo (viz. kapitola 2.3.5.)

Chráněné dílny působící v olomouckém kraji plní funkci tzv. integračního sociálního podniku (WISE), který si klade za cíl poskytnout zaměstnání znevýhodněným lidem na trhu práce. Tyto chráněné dílny jsou v olomouckém kraji pouze 3 a všechny se zaměřují na poskytnutí práce osobám se zdravotním znevýhodněním.

⁹⁶ zdroj: Statistiky nezaměstnanosti Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu práce, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes> 8. 4. 2014

Tabulka č. 4 – chráněné dílny na území olomouckého kraje

název	Místo	předmět podnikání
Senza družstvo, chráněná dílna	Prostějov	Vývařovna, jídelna; prádelna, mandlovna; univerzální jídelna
OTEX, chráněná dílna s.r.o.	Bludov (okres Šumperk)	Výroba textilního zboží, výroba oděvů a oděvních doplňků, velkoobchod, výroba vláken a tkanin
Chráněná dílna APUS, o.p.s.	Přerov	Vytváření příležitostí pro zdravotně postižené občany, podpora spolkového a kulturního vyžití zdravotně postižených občanů

Zpracováno autorkou, zdroj: data z Obchodního rejstříku dostupná z databáze ekonomických subjektů ARES, dostupné z http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html 30. 3. 2014

8.3. Obecně prospěšné společnosti

Obecně prospěšné společnosti, při zachování terminologie Dohnalové vzájemně prospěšné společnosti, jsou oproti předchozím subjektům velmi často využívány v rámci rozvoje občanské společnosti a podpory sociální ekonomiky. Aktivních obecně prospěšných společností se na území olomouckého kraje nachází 120. Jejich evidenci vede Český statistický úřad v rámci Registru ekonomických subjektů, odkud také pochází jejich seznam. Obecně prospěšné společnosti jsou zapsány v Obchodním rejstříku, stejně jako jejich hlavní předmět zájmu společnosti.

Při výzkumu byly obecně prospěšné společnosti rozděleny do 6 kategorií podle oblastí, ve kterých se jednotlivé společnosti angažují. Jedná se o oblast kultury a sportu, environmentální oblast, oblast sociálního začlenění a práce se skupinami ohroženými sociální exkluzí, oblast zdravotnictví, vzdělání a oblast cestovního ruchu a rozvoje regionu, popř. mikroregionu.

Při analýze obecně prospěšných společností a jejich předmětů zájmů se často opakuje jeden pojem. Tím pojmem je osvěta a osvětová činnost. Jedná se o poučení lidu a šíření myšlenek společnosti mezi řady široké veřejnosti.⁹⁷ Obecně prospěšné společnosti si tedy kladou za cíl spíše informovat společnost o určitých problémech a prostřednictvím svých aktivit přednést možná řešení.

V seznamu obecně prospěšných společností nacházíme v pěti případech zkratku MAS. Jedná se o tzv. Místní akční skupiny, sdružující se na národní úrovni v Národní síti místních akčních

⁹⁷ Převzato z <http://www.slovník-synonym.cz/web.php/slovo/osveta> 24. 3. 2014

skupin (NS MAS). Posláním NS MAS je sdružovat MAS, reprezentovat je na národní úrovni vůči vládním institucím, ministerstvům a organizacím zřizovanými ministerstvy a dalším relevantním subjektům. NS MAS je svými členy pověřena spolupracovat a komunikovat s kraji a krajskými úřady a organizacemi zabývajícími se rozvojem venkova.⁹⁸

Jak můžeme pozorovat v tabulce č. 2 (viz. přílohy), jednotlivé obecně prospěšné společnosti se mohou objevovat ve více seznamech. Mnoho společností se nezabývá pouze jedním problémem, ale snaží se ovlivnit více společenských témat. Aktivizace občanské společnosti tímto faktem sílí. Také je to důkaz vzájemné propojenosti jednotlivých odvětví.

8.4. Nadace, nadační fondy

Nadace a nadační fondy se v olomouckém kraji objevují často, dle Registru ekonomických subjektů ČSÚ jich zde působí celkem 82, z čehož 15 nese právní formu nadace a 67 formu nadačního fondu. Jejich přehled je uveden v tabulce č. 3 (viz. přílohy).

Nadace a nadační fondy se zaměřují na širokou škálu společenských témat, jak můžeme v tabulce č. 3 pozorovat. Všechny pracují v souladu s právní definicí nadace, tedy sdružují majetek pro podporu a rozvoj duchovních hodnot, kulturních památek a tradic, majetkovou podporu výzkumu ve zdravotnictví atd. Ve srovnání s obecně prospěšnými společnostmi se nadace zaměřují spíše na duchovní hodnoty, což vyplývá z historického podtextu nadací. Jedna kategorie se ale objevovala čteněji – jedná se o nadace a nadační fondy zakládané při základních a středních školách.

Tyto nadace, popř. nadační fondy, definují svůj záměr různě, je ovšem vesměs stejný. Podporují zkvalitnění výuky na jednotlivých školách, nabízejí podporu rozvoje schopností a znalostí pedagogů formou školení a kurzů⁹⁹, finanční pomoc talentovaným sociálně slabším studentům, kteří tak získávají možnost účasti na sportovních nebo kulturních akcích školy, jež jsou pro ně v určité době finančně nedostupné¹⁰⁰ a snaží se podpořit mimoškolní zájmovou činnost studentů.¹⁰¹

⁹⁸ <http://nsmascr.cz/o-nas/> 30. 3. 2013

⁹⁹ výpis z Obchodního rejstříku Nadace SOU zemědělského v Lošticích, dostupné z <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/43961240/nadace-stredniho-odborneho-uciliste-zemedelskeho-v-losticich/> 30.3.214

¹⁰⁰ <http://www.spseol.cz/informace-o-skole/nadacni-fond.html> 30. 3. 2014

K 1. 2. 2014 Olomoucký kraj eviduje na svém území 93 středních škol bez ohledu na provozovatele (státní i soukromé) a 268 základních škol¹⁰², přičemž nadaci a nadační fond založilo celkem 31 škol, z čehož 27 jsou školy střední, střední odborné a vyšší odborné, 3 základní školy a 1 škola vysoká (konkrétně pobočka Vysoké školy báňské Ostrava v Šumperku). Finanční příspěvky obvykle poskytují rodiče studentů, popř. jiné osoby formou materiálních či peněžních darů, dalším finančním zdrojem jsou výnosy z kulturních akcí pořádaných školami.

Tento počet nadací a nadačních fondů značí jednak zájem jednotlivých škol o všestrannou formaci svých studentů v rámci jejich studia, poukazuje ale i na nedostatek financí poskytovaných ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na bezproblémový chod škol.

Krom nadací a nadačních fondů zakládaných při konkrétních školách a podporujících jednu instituci existují i ostatní nadační fondy, které podporují vzdělání v olomouckém kraji. Všechny tyto nadační fondy se zaměřením na rozvoj vzdělání jsou uvedeny v tabulce č. 4 (viz přílohy).

8.5. Asociace

Posledním subjektem sociální ekonomiky působícím v Olomouckém kraji jsou asociace. Nejaktivnějším okresem je opět okres Olomouc se 40 aktivními asociacemi působícími na jeho území, po 10 asociacích můžeme nalézt v okresech Prostějov a Přerov, 7 asociací působí v okrese Šumperk a 2 v jesenickém okrese.

Pokud vycházíme ze základního rozdělení asociace, které je uvedeno v teoretické části práce, tedy rozdělení asociací na ty, které zastávají obecný zájem a na více zájmové asociace, při zkoumání oblastí, na které se zaměřují asociace v Olomouckém kraji, narazíme na poněkud odlišné typy asociací. Mnoho z nich zastává pouze jeden hlavní zájem činnosti, který nelze definovat jako obecný zájem. Jelikož se jedná o jeden zájem, není možné asociaci klasifikovat jako vícezájmovou. Asociace v Olomouckém kraji tedy fungují v nesouladu s definicí sociální ekonomiky, v čemž můžeme spatřovat veliký potenciál rozvoje.

V teoretické části práce je také uvedeno, že hlavním zájmem asociací je nejčastěji poskytování služeb znevýhodněným složkám společnosti a pomoci v sociální oblasti. Ani toto není pravidlem při zkoumání asociací v rámci Olomouckého kraje. Z celkového počtu 72 asociací se na tuto problematiku zaměřují pouze tři subjekty.

¹⁰² <http://www.kr-olomoucky.cz/adresar-skol-a-skolskych-zarizeni-cl-276.html> 28. 3. 2014

Nejčastěji podporované společenské oblasti jsou zdraví, kultura a sport, zemědělství, vzdělání a různé jiné volnočasové aktivity (šerm, létání atp.). Asociace se ale zabývají také kategoriemi života, které jsou spíše spojovány s tržní ekonomikou. Jedná se o podnikání a prodej. Zde můžeme pozorovat propojení ziskového a neziskového sektoru.

Přehled všech asociací podle registru ekonomických subjektů Ministerstva financí ARES je uveden v tabulce č. 5 (viz. přílohy).

9. Analýzy SWOT a PEST

9.1. SWOT

Při vypracování analýzy SWOT jsou zkoumány silné a slabé stránky fungování sociální ekonomiky uvnitř, příležitosti a hrozby jsou takzvanou vnější analýzou a jsou zde zkoumány faktory působící na sociální ekonomiku zvenčí.

Silné stránky (Strengths) <ul style="list-style-type: none">- velký potenciál- aktivizace občanské společnosti- osvětová činnost- otevření diskuze o tématech sociální ekonomiky- společenská odpovědnost	Slabé stránky (Weaknesses) <ul style="list-style-type: none">- neinformovanost široké české společnosti- asociace – neexistuje právní podpora toho ekonomického subjektu- asociace – právně nedefinovaný nárok na státní dotace¹⁰³
Příležitosti (Opportunities) <ul style="list-style-type: none">- nová společenská témata- sociální podnikání – rozšíření působnosti- nové možnosti navázání spolupráce mezi okresy- navázání spolupráce s okolními regiony- hlubší propojení ziskového a neziskového sektoru- začlenění asociací do právního systému českého práva, zajištění finančních příspěvků státu asociacím- větší prohloubení environmentálního prospěchu	Hrozby (Threats) <ul style="list-style-type: none">- snížení podpory státu, regionu- pasivita společnosti, nedostatečná motivace podílet se na chodu sociální ekonomiky- nedostatečná propagace subjektů sociální ekonomiky a jejich aktivit

¹⁰³ Základním zákonem upravujícím financování nestátních neziskových organizací je zákon č. 218/2000 Sb. , o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů. V souladu s § 7 tohoto zákona mohou být ze státního rozpočtu poskytnuty dotace nestátním neziskovým organizacím, jako jsou občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, účelová zařízení církví a náboženské společnosti, nadace a nadační fondy či další právnické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a dotace k poskytování sociálně právní ochrany dětí atd. zdroj: [://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/neziskove-organizace/zakladni-informace](http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/neziskove-organizace/zakladni-informace) 1. 4. 2014

9.2. PEST

Analýza PEST si klade za cíl analyzovat vnější faktory působící na sociální ekonomiku v rámci daného regionu. Může být brána také jako seznam doporučení jak pracovat pro zkvalitnění fungování sociální ekonomiky a její začlenění do běžného chodu společnosti tak, aby plnila veškeré své funkce, byla soběstačná a prospěšná svému okolí.

Politicko-legislativní faktory
<ul style="list-style-type: none">- ukotvení pojmu sociální ekonomika, sociální podnikání v právním řádu České republiky, její soulad s evropskou legislativou- účast zainteresovaných ministerstev, před. Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva financí ohledně uvolnění finančních prostředků- podpora regionu (poskytnutí prostor pro vzájemný kontakt, pro možnost kontaktovat širokou veřejnost)- možnost „daňových úlev“ při poskytnutí daru subjektu sociální ekonomiky
Ekonomické faktory
<ul style="list-style-type: none">- ekonomická podpora ze strany ekonomických subjektů- finanční podpora sociálních subjektů- speciální nabídky bankovního sektorů – např. zvýhodněná půjčka pro start sociálního podniku- možnost propojení dárcovství a marketingu při plném zachování principů sociální ekonomiky
Sociálně-demografické faktory
<ul style="list-style-type: none">- struktura obyvatelstva v kraji, jejich vzájemné vztahy- zájem jednotlivých sociálních skupin na participaci v rámci sociální ekonomiky- hustota obyvatelstva v jednotlivých okresech- věková struktura obyvatelstva (studenti a jejich zaměření v rámci studia x lidé v důchodovém věku a jejich sdružování pod hlavičkou subjektů sociální ekonomiky)
Technologické faktory
<ul style="list-style-type: none">- vývoj softwaru pro snadnější způsob dárcovství pro příslušné organizace (příklad dárcovského softwaru na http://www.darujspravne.cz/)- investice do zdokonalování internetových stránek subjektů a tím podpory informovanosti veřejnosti o sociální ekonomice

Závěr

Občanská společnost je ve dnešní společnosti stále všudypřítomná a aktivní, byť ne v takové frekvenci a významu, jako např. za komunistického režimu. Lidé mají zájem o chod společnosti a aktivní participaci na něm. Prostřednictvím své angažovanosti podporují různé zájmové skupiny, které nejsou ze své povahy a činnosti schopny samy financovat svůj chod a tím pádem přispívat společnosti.

Sociální ekonomika tento problém neschopnosti financovat plně své aktivity řeší nastavením pravidel, která by měla být dodržována, pokud chtějí organizace přispívat místní společnosti a provádět osvětovou činnost pod záštitou sociální ekonomiky. Těmito principy je především princip dobrovolnosti a organizovanosti. Lidé ze své vlastní vůle vstupují a jakýmkoliv způsobem se podílejí na chodu sociální ekonomiky, čímž nejen prospívají svému okolí a dobrému zájmu společnosti, také zde mohou najít určitý způsob seberealizace.

Po součtu všech subjektů sociální ekonomiky, tedy sociálních družstev, sociálních podniků, obecně prospěšných společností, nadací a nadačních fondů a asociací, je dosaženo počtu 300 subjektů sociální ekonomiky, které mají různá právní upravení, jejich vnitřní hodnoty a zásady je ale spojují. Snaží se vyplnit prostor mezi ziskovým sektorem ekonomiky a státním sektorem, zapojují do svého chodu motivované členy společnosti a společnými silami bojují za zájmy občanské společnosti, které nejsou schopny samy sebe financovat. Ve sledování svých zájmů se jim snaží úspěšně kombinovat peněžní a nepeněžní zdroje, vytvářet sociální vazby a vazby solidarity a sociálního začleňování, čímž respektují definice sociální ekonomiky. Především fenomén sociálního podnikání přispívá k zaměstnanosti lidí na trhu práce znevýhodněných a vytváření sociálního kapitálu uvnitř sociálních podniků.

Častým tématem subjektů sociální ekonomiky je vzdělání, jehož podporou se zabývají především nadace a nadační fondy a obecně prospěšné společnosti. Soustředí se na pomoc studentům s obtížnou životní situací, na kulturní rozvoj studentů a jejich aktivnější vzdělávání mimo školní výuku. Dále se subjekty sociální ekonomiky snaží přispět místnímu rozvoji, podporují vzdělání, kulturu sport a jiné zájmové činnosti atd.

Plně funkční sociální ekonomika vykazuje množství znaků. Nejméně ze všech je v rámci Olomouckého kraje naplňován environmentální zájem subjektů sociální ekonomiky. Kromě specializovaných subjektů málokterý začleňuje do svých aktivit péči o životní prostředí.

Sociální ekonomika má možnost prostřednictvím svých subjektů oslovit širokou veřejnost a zapojit ji do své činnosti pro zlepšení místní společnosti. Právě účast široké společnosti je jednou z nejdůležitějších podmínek fungování sociální ekonomiky užitečně a plně využití jejího potenciálu.

Summary

Social economics as a relatively new idea in our society reacts on economical and social situation in a community. It tries to accelerate an economical extent of civil society via its own characteristics. It's mostly the notion of voluntarity – nobody is forced to participate. Everybody does participate only in the condition of a contribution to a society. People do not participate in the civil society with a goal to extend their richness. Those are two most significant characteristics of the civil society which we can observe reflecting in the field of social economics and its subjects.

Social economics reacts on various problems which have appeared in our society, mostly on demographic and social conditions. Nowadays, we live in a multicultural world when more ethnical groups live together on the same surface. Sharing of all values of each group is not always easy. Conflict of opinions may appear as well as a phenomenon of stereotyping. In conclusion, member of one of minority groups could face obstacles in his life e.g. finding a job.

The fundamental of the social economics are its subjects. The traditional division includes social cooperatives, public benefit corporations, foundations and associations. In the recent time, the phenomenon of social entrepreneurship has appeared.

The social entrepreneurship is one of 5 parts of social economics which is concentrating on solving the problem of finding a job for disadvantaged people. Social businesses offer a job to people with health, cultural or social disadvantage.

Social economics represents a new sector in the fields of our society. As every economical subject, even social-economical subject are created to make profit. The main difference between an economical subject and a social-economical subject is in the redistribution of the profit. Social-economical subjects reinvest the entire profit back into the company to support the evolution.

Social economics and its subjects aim to help to the civil society and create an area between a profitable sector of the economy and a government sector by helping to educate the society about social subjects which are not capable of making profit and finance themselves as e.g. environmental interests, education, health care etc. Two major principles of functional social economics are the principle of volunteering and the capability of being organized. No one could be forced to participate and create an add value to a society.

Among the themes social economics is working with, the biggest gap in the region of Olomouc appear in the field of environmental problems which could be seen as a big opportunity for a future.

Seznam pramenů a literatury

Bednářiková, D.; Francová, P. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze. Praha: Nová ekonomika, 2011. ISBN: 987-80-260-0934-4

Dohnalová, M., Deverová, L., Šloufová, R. Sociální ekonomika, sociální podnikání. Podnikání pro každého. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-269-3

Dohnalová, M.; Průša, L., et al. Sociální ekonomika. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 987-80-7357-573-1

Dohnalová, M. Sociální ekonomika v evropském kontextu. Brno: CERM, 2006. ISBN 80-7204-428-3

Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010. ISBN 987-80-7400-048-5

Hunčová, M. Ekonomický rozměr občanské společnosti. Praha : Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-545-8

Hunčová, M. Sociální ekonomika a sociální podnik, jejich kořeny a perspektivy: sborník příspěvků z mezinárodního vědeckého semináře : 3. listopadu 2005 v Ústí nad Labem. 1. vyd. V Ústí nad Labem: Fakulta sociálně ekonomická Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, 2005. ISBN 80-7044-724-9

Kořalka, J. Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203 – 022

Kozel, R., Mynářová, L., Svobodová, H. Moderní metody a techniky marketingového výzkumu. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3527-6

Krbec, L. Duchovní hodnoty a budoucnost českých nadací. Praha: Studie národohospodářského ústavu Josefa Hlávky, 2010. ISBN 978-80-86729-59-6

Mészáros, P. a kol. Sociální podnikání: 10 úspěšných příkladů z Evropy. Praha : Nový prostor, 2008. ISBN 978-80-903990-1-3

Müller, K. Češi a občanská společnost – Pojem, problémy, východiska. Praha: TRITON, 2002. ISBN 80-7254-232-X

Noya, A., Clarence, E. The Social Economy – Building Inclusive Ecomies. OEDC publishing, 2007

Pecka, J.; Belda, J.; Hoppe, J. Občanská společnost (1967-1970) Emancipační hnutí uvnitř Národní fronty 1967-1970. Brno: Doplněk, 1995

Sedláčková, H., Buchta, K. Strategická analýza. 2. Přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-367-1

Sibieude, T; Trellu-Kane, M. L'entreprise sociale (aussi) a besoin d'un business plan. Paris : Rue de l'échiquier, 2011. ISBN 978-2-917770-27-6

Sirůček, P. a kol. Hospodářské dějiny a ekonomické teorie (vývoj – současnost – výhledy). Praha: MELANDRIUM, 2007. ISBN 987-80-86175-03-4

Skovajsa, M. a kol. – Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-681-0

Rasselet, G a kol. L'économie sociale en perspective. Reims: Presses universitaires de Reims, Université de Reims Champagne-Ardenne, 2004. ISBN 2-915271-05-4

Srpová, J., Řehoř, V. a kol. Základy podnikání. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3339-5

Statistická ročenka české republiky. Praha: Český statistický úřad, 2012. ISBN 987-80-250-2253-5

Synek, M. Ekonomická analýza. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2003. ISBN 80-245-0603-3

Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. ISBN 987-80-7400-480-3

Yunus, M. Building a social business: the new kind of capitalism that serves humanity's most dressing needs. New York: PublicAffairs, 2010. ISBN 978-1-58648-824-6

Internetové zdroje

<http://www.ardanas.cz/> 29. 3. 2014

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/associations-foundations/index_en.htm

Obrodní rejstřík dostupný z databáze ekonomických subjektů ARES, dostupné z http://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz

<http://www.kr-olomoucky.cz/adresar-skol-a-skolskych-zarizeni-cl-276.html> 28. 3. 2014

<http://nsmascr.cz/o-nas/> 30. 3. 2013

<http://www.oecd.org/fr/emploi/leed/thesocialeconomybuildinginclusiveeconomies.htm>
15. 3. 2013

<http://www.socialeconomy.eu.org>

<http://www.spseol.cz/informace-o-skole/nadacni-fond.html> 30. 3. 2014

<http://www.stabilita-olomouc.cz/> 29. 3. 2014

Právní prameny

Nový Občanský zákoník

Zákon o obchodních korporacích

Zákon č. 227/ 1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech

Zákon č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech

Zákon č.432/2004 Sb. o zaměstnanosti

Přílohy

Příloha č. 1 – přehled sociálních podniků Olomouckého kraje

Název sociálního podniku	Sídlo	Oblast podnikání	Proč sociální podnik?	Specifika
A a D Klásek spol. s.r.o.	Tomíkovice, Žulová (okres Jeseník)	Dřevozpracování, papírnictví	„Chci podnikat inovativně.“	Rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zaměstnávání příslušníku etnických menšin)
Edukol – vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o.	Křelov – Břuchotín (okres Olomouc)	Poradenství a podpora podnikání	„Naším cílem je přispívat při rozvoji soc. podnikání v České republice a pomáhat začínajícím podnikatelům při vstupu na trh práce.“	Rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí, sociální oblast
Ergones – sociální firma	Olomouc	Dekoraturní výroba, sklo a keramika, informační technologie, vzdělání, rekvalifikace	„Vytváříme práci pro osoby se zdravotním postižením, pomocí tržně orientovaných produktů a služeb dosahujeme sociálních cílů. Zisky jsou využity na další rozvoj sociální firmy a na soc. služby pro zřetelně znevýhodněné klienty TyfloCentra Olomouc.“	Rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zaměstnávání lidí se zdravotním postižením), sociální oblast
GRANITES s.r.o.	Žulová (okres Jeseník)	Stavebnictví a řemesla, drobná průmyslová výroba	„Zaměstnáváme pracovníky ze sociálně vyloučených skupin - chlapci postižení patologickými jevy.“	Rozvoj místních společenství, oblast rovných příležitostí (zaměstnávání mladých v obtížné životní situaci, lidé po výkonu trestu a lidí bez přístřeší)
Interwork service s.r.o.	Přerov	Zprostředkovatelské služby	„S kolegou jsme chtěli začít podnikat, a jelikož je sám hendikepovaný, zvolili jsme formu sociálního podniku.“	Rozvoj místního společenství, zaměstnávání lidí se zdravotním postižením, příslušníků etnických menšin
JITRO – centrum služeb s.r.o.	Olomouc	Zdravotnická výroba a služby	„Zaměstnáváme 60% osob se zdravotním postižením a osob pečující o osoby zdravotně postižené.“	Oblast rovných příležitostí (zaměstnávání osob se zdravotním postižením)
PředMěstí	Šumperk	Prodej, pohostinství a ubytování,	„Sociální podnikání je zajímavá myšlenka, která	Oblast životního prostředí a

		potravinářská výroba a prodej	je i marketingově lákavá a zároveň dlouhodobě udržitelná. Proto jsme na tomto principu založili svůj podnik.“	ekologie, rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zaměstnání osob se zdravotním postižením, osob pečujících o rodinné příslušníky), sociální oblast
Loboplast s.r.o.	Tovačov (okres Přerov)	Elektrina, voda, teplo, plyn, odpady, Chemická výroba, plasty, pryže	„Získal jsem zaměstnance, kteří byli znevýhodnění, tak začal podnikat sociálně.“	Oblast životního prostředí a ekologie, rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zaměstnávání osob se zdravotním postižením),
VS Rychleby s.r.o.	Velká Kraš (okres Jeseník)	Prodej (obecně), Potravinářská výroba a prodej,	„Přišlo nám to zajímavé i pro region, vznikla možnost zaměstnat cílovou skupinu.“	oblast rovných příležitostí (zejména zaměstnávání příslušníku etnických menšin), sociální oblast (poskytování sociálního poradenství a sociální pomoci, např. znevýhodněným zaměstnancům)
Přirozeno u cestou s.r.o.	Olomouc	Prodej, potravinářská výroba a prodej, zdravotnická výroba a služby	„V naší sociální firmě pracuje v současné době 100% osob znevýhodněných na trhu práce. Podporujeme lokální iniciativy a spolupráci, nabízíme výrobky s výraznou environmentální přidanou hodnotou.“	Oblast životního prostředí a ekologie, rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zaměstnávání osob se zdravotním postižením, lidí pečujících o rodinné příslušníky), sociální oblast
Naše Café	Olomouc	Pohostinství a ubytování	„Zaměstnáváme víc jak 40% osob z cílových skupin (přepočítáno na úvazky) - případný zisk jde zpět do podniku či na dobročinné účely. Dodržujeme další principy sociální ekonomiky.“	Rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zaměstnávání lidí se závislostmi), sociální oblast
REPARTO Zábřeh s.r.o.	Zábřeh na Moravě (okres	Dekoratивní výroba, sklo a keramika, Digitalizac	„Sociální jsme proto, že se na trhu práce zaměřujeme na ohroženou skupinu	oblast životního prostředí a ekologie, rozvoj

	Šumperk)	e, kopírování, kancelářské práce a výroba, Dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, Prodej (obecně), Potravinářská výroba a prodej, Výroba obalů, balící činnost, Zprostředkovatelské služby, Drobná průmyslová výroba,	osob zdravotně postižených, jde o lidi, kteří u komerčních firem velmi těžko hledají pracovní uplatnění. U nás získají jistotu výděлку.“	místního společenství, oblast rovných příležitostí (zejména zaměstnávání lidí se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnaných), sociální oblast (poskytování sociálního poradenství a sociální pomoci, např. znevýhodněným zaměstnancům)
Senza chráněná dílna	Prostějov	Potravinářská výroba a prodej, Textilní služby - čištění, žehlení...Výroba obalů, balící činnost, Drobná průmyslová výroba,	„Chceme vytvořit pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním postižením.“	oblast životního prostředí a ekologie, rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zejména zaměstnávání osob se zdravotním postižením), sociální oblast (poskytování sociálního poradenství a sociální pomoci, např. znevýhodněným zaměstnancům), kulturní oblast
Sofisofis s.r.o.	Olomouc	Zprostředkovatelské služby, Ostatní,	„Motivem bylo to, že mateřské o.s. poskytuje služby osobám se zdravotním postižením a byla cítit potřeba jim poskytnout možnost pracovního uplatnění.“	rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zejména zaměstnávání osob se zdravotním postižením), sociální oblast (poskytování sociálního poradenství a sociální pomoci, např. znevýhodněným zaměstnancům)
Spolek	Olomouc	Digitalizace,	„Snížení přímé závislosti na	oblast rovných

Trend vozíčkářů Olomouc		kopírování, kancelářské práce a výroba, Prodej (obecně), Telekomunikace a telemarketing,	vnějších zdrojích. Poskytnutí pracovní příležitost handicapovaným lidem a to nejen s fyzickým postižením.“	příležitosti (zejména zaměstnávání osob se zdravotním postižením), sociální oblast (poskytování sociálního poradenství a sociální pomoci, např. znevýhodněným zaměstnancům)
STERENA s.r.o.	Hranice na Moravě (okres Přerov)	Bezpečnost, ochrana osob a majetku, Zahradnické služby, úprava zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce,	„V roce 2004 dalo město Hranice, hlavy dohromady," přizvali mě k tomu....a od té doby funguje náš podnik.“	oblast životního prostředí a ekologie, rozvoj místního společenství, oblast rovných příležitostí (zejména zaměstnávání osob se zdravotním postižením, mládeže a dospělých v obtížné životní situaci, příslušníky etnických menšin), sociální oblast (poskytování sociálního poradenství a sociální pomoci, např. znevýhodněným zaměstnancům),
Vackub servis s.r.o.	Olomouc	Stavebnictví a řemesla, Zahradnické služby, úprava zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce,	„Zaměřujeme se na zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce.“	oblast životního prostředí a ekologie, oblast rovných příležitostí (zejména zaměstnávání příslušníku etnických menšin)

Zpracováno autorkou s využitím databáze sociálních podniků TESSEA, dostupné z <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/adresar-socialnich-podniku/misto-vykonu2/olomoucky-kraj?view=datavw> 27.3.2014

Příloha č. 2 – přehled obecně prospěšných společností podle oblasti zájmu

KULTURA A SPORT	
1.	Divadlo na Šantovce o.p.s.
2.	Concept 4 sport, o.p.s.
3.	Extrémní golf Olomouc, o.p.s.
4.	Artis professio et doctrina o.p.s.
5.	"Společnost Jana Zrzavého, o.p.s."
6.	Společnost pro regionální rozvoj, o.p.s.
7.	INTERPROJECT CZ, o.p.s
8.	MONSE, o.p.s.
9.	DW7, o.p.s.
10.	Kulturní Olomouc o.p.s.
11.	LAUTITIA společnost pro regionální rozvoj, kulturu a sport, o.p.s.
12.	Equine Sport Center Olomouc o.p.s.
13.	Civipolis, o.p.s.
14.	Konzervatoř Olomouc o.p.s.
15.	Prostějovské dny hudby o.p.s.
16.	Svátek hudby o.p.s.
17.	Zámek Plumlov, o.p.s.
18.	NÁRODNÍ DŮM Prostějov o.p.s.
19.	Kaple sv. Františka Xaverského v Lešanech, o.p.s.
20.	Kulturní centrum Osmička, o.p.s.
21.	Sportovní centrum NAPARIA o.p.s.
22.	Hokej Hranice o.p.s.
23.	Soukromý institut neformálního vzdělávání, o.p.s.
24.	Tricent Hranice o.p.s.
25.	AJORODINKA, o.p.s.
26.	Okrašlovací spolek tovačovský o.p.s.
27.	Vysoká škola logistiky o.p.s.
28.	Regionální institut pro vzdělávání o.p.s.
29.	Areál pohody a sportu o.p.s.
30.	Obnova obce Branná - Kolštejn, o.p.s.
31.	ACROBAT PARK, o.p.s.
32.	VICTORIA - senior centrum o. p. s.
33.	Na Dobré cestě Nový Malín o.p.s.
34.	Hipocentrum - Dolní Studénky, o.p.s.
35.	Spolek pro záchranu dědictví historie, o.p.s.
36.	Kultura a volný čas Mohelnice, nezisková o.p.s.
37.	Jánský Vrch, o.p.s.
38.	MONUMENTI o.p.s.
39.	SOUKROMÁ ZUŠ LUNA o.p.s.
40.	Středisko rozvoje sociálních služeb, o.p.s.
41.	UCÍLE, o.p.s.

42.	KRASOHLED, o.p.s.
-----	-------------------

ENVIROMENTÁLNÍ ZÁJEM	
1.	Living for the Future o.p.s.
2.	Služby Dlouhá Loučka, o.p.s.
3.	Společnost pro regionální rozvoj, o.p.s.
4.	Bioinstitut, o. p. s.
5.	VRTOV o.p.s.
6.	Sluňákov - centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.
7.	Prostějov venkov o.p.s.
8.	Romže, o.p.s.
9.	Komunal Šléglov, o.p.s.
10.	MAS Horní Pomoraví o.p.s.
11.	MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko, o.p.s.
12.	Faunapark o.p.s.

SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ	
1.	TyfloCentrum o.p.s
2.	Akademie Jasmín, o.p.s.
3.	Společně pro děti o.p.s.
4.	Domov se zvláštním režimem Bílsko, o. p. s.
5.	Dílny DC 90 o.p.s.
6.	Základní škola speciální Jasněnka, o.p.s.
7.	KYKLOP o.p.s.
8.	Mateřská škola Sluníčko Olomouc, o.p.s.
9.	UPRE ROMA, o.p.s.
10.	AMARO FÓRO o.p.s.
11.	JITRO Olomouc, o.p.s.
12.	Mateřská škola Naše školka, o.p.s.
13.	Střední škola, základní škola a mateřská škola JISTOTA, o.p.s.
14.	Sdružení pěstounských rodin Olomouc, o.p.s.
15.	Azylové centrum Prostějov, o.p.s.
16.	TRILOBIT O.p.s.
17.	Hokej Hranice o.p.s.
18.	Soukromý institut neformálního vzdělávání, o.p.s.
19.	ELIM Hranice o. p. s.
20.	AJORODINKA, o.p.s.
21.	SIGNUM 98, o.p.s.
22.	Chráněná dílna APUS, o.p.s.
23.	Duševní zdraví, o.p.s. (dále jen " společnost ")
24.	Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a mateřská škola logopedická Schola Viva, o.p.s.
25.	Základní škola a střední škola Pomněnka o.p.s.
26.	PONTIS Šumperk o.p.s.

27.	DĚTSKÝ KLÍČ Šumperk, o.p.s.
28.	SPC Pramínek, o.p.s.
29.	Na Dobré cestě Nový Malín o.p.s.
30.	Hipocentrum - Dolní Studénky, o.p.s.
31.	AREÁL PIVOŇKA, o.p.s.
32.	Plaváček Šumperk o.p.s.
33.	SOUŽITÍ 2005, o.p.s.
34.	Středisko rozvoje sociálních služeb, o.p.s.
35.	Tvoje cesta o.p.s.

	ZDRAVOTNICTVÍ
1.	Rakovina věc veřejná, o.p.s.
2.	PROSTAK o.p.s.
3.	"Péče o ženu", o.p.s.
4.	MEDICA NOVA o.p.s.
5.	Arak o.p.s.
6.	Šance Olomouc o.p.s.
7.	AA-STOP, o.p.s.
8.	Vzdělávací a výzkumný institut AGEL, o.p.s.
9.	Azylové centrum Prostějov, o.p.s.
10.	Tip Art, o.p.s.
11.	Duševní zdraví, o.p.s.
12.	VICTORIA - senior centrum o. p. s.

	VZDĚLÁNÍ
1.	Archaia Olomouc o.p.s
2.	ORE-institut o.p.s.
3.	START podnikání, o.p.s.
4.	Juris Pro bono o.p.s.
5.	Artis professio et doctrina o.p.s.
6.	Základní škola speciální Jasněnka, o.p.s.
7.	Základní škola a Střední škola CREDO, o.p.s.
8.	Iuridicum Olomoucense, o.p.s.
9.	Olomoucká letní škola, o.p.s.
10.	Mateřská škola Sluníčko Olomouc, o.p.s.
11.	INTERPROJECT CZ, o.p.s
12.	ARPOK, o.p.s.
13.	Liberix, o.p.s.
14.	Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.
15.	TARA Professionals, o.p.s.
16.	LITE Olomouc, o.p.s.
17.	Sluňákov - centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.
18.	Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu, o.p.s.
19.	Škola obnovy venkova Olomouckého kraje, o.p.s.
20.	Gymnasion, o.p.s.

21.	Arak o.p.s.
22.	Institut pro byzantská a východokřesťanská studia - Institute for Byzantine and Eastern Christian Studies o.p.s. (IBYZ o.p.s.)
23.	Mateřská škola Naše školka, o.p.s.
24.	Konzervatoř Olomouc o.p.s.
25.	Akcelerační centrum Olomouc, o.p.s.
26.	Střední škola, základní škola a mateřská škola JISTOTA, o.p.s.
27.	GAUDEAMUS o.p.s.
28.	NÁRODNÍ DŮM Prostějov o.p.s.
29.	Vzdělávací a výzkumný institut AGEL, o.p.s.
30.	SIGNUM 98, o.p.s.
31.	MATEŘSKÁ ŠKOLA PÍŠŤALKA, o.p.s.
32.	Vysoká škola logistiky o.p.s.
33.	Regionální institut pro vzdělávání o.p.s.
34.	Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a mateřská škola logopedická Schola Viva, o.p.s.
35.	Základní škola a střední škola Pomněnka o.p.s.
36.	DĚTSKÝ KLÍČ Šumperk, o.p.s.
37.	SPC Pramínek, o.p.s.
38.	JEČMÍNEK, o.p.s.
39.	AREÁL PIVOŇKA, o.p.s.
40.	Spolek pro záchranu dědictví historie, o.p.s.
41.	SOUKROMÁ ZUŠ LUNA o.p.s.
42.	MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko, o.p.s.
43.	AREÁL PIVOŇKA, o.p.s.
44.	Spolek pro záchranu dědictví historie, o.p.s.
45.	SOUKROMÁ ZUŠ LUNA o.p.s.
46.	MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenicko, o.p.s.

CESTOVNÍ RUCH, ROZVOJ REGIONU	
1.	Centrum pro rozvoj a podporu regionů o.p.s
2.	Mas Bystřička o.p.s
3.	Služby Dlouhá Loučka, o.p.s.
4.	Společnost pro regionální rozvoj, o.p.s.
5.	Nadační ústav regionální spolupráce, o.p.s.
6.	Centrum pro rozvoj a podporu regionů o.p.s
7.	Mas Bystřička o.p.s
8.	Služby Dlouhá Loučka, o.p.s.
9.	Společnost pro regionální rozvoj, o.p.s.
10.	Nadační ústav regionální spolupráce, o.p.s.
11.	MAS Šternbersko o.p.s.
12.	VRTOV o.p.s.
13.	BM Region o.p.s.

14.	MAS Uničovsko, o.p.s.
15.	LAUTITIA společnost pro regionální rozvoj, kulturu a sport, o.p.s.
16.	Civipolis, o.p.s.
17.	Prostějov venkov o.p.s.
18.	Romže, o.p.s.
19.	Prostějov venkov o.p.s.
20.	Romže, o.p.s.
21.	Okrašlovací spolek tovačovský o.p.s.
22.	Střední Haná, o.p.s.
23.	Obnova obce Branná - Kolštejn, o.p.s.
24.	Komunal Šléglov, o.p.s.
25.	ACROBAT PARK, o.p.s.
26.	MAS Horní Pomoraví o.p.s.
27.	KRASOHLED, o.p.s.
28.	MAS Vincenze Priessnitze pro Jesenícko, o.p.s.
29.	MAS Horní Pomoraví o.p.s.
30.	Jesenická rozvojová o.p.s.

zpracováno autorkou s využitím výpisu z Obchodního rejstříku dostupného z www.rejstrik-firem.kurzy.cz

Příloha č. 3 – přehled nadačních fondů a nadací různého zaměření působící v Olomouckém kraji

okres OLOMOUC	
Nadační fond centra pro exilové studia	podpora centra pro výzkum české exilové politiky
Nadační fond duchovní medicíny	rozvoj duchovních hodnot, ochrana zdraví, rozvoj vědy a vzdělání
Nadační fond GENÁČEK	pořádání kulturních akcí pro postižené i zdravé děti, zlepšení životních podmínek postižených dětí
Nadační fond OKNO	podpora funkční občanské společnosti
Nadační fond Správná cesta životem	vzdělání a rozvoj dětí, podpora zdravotnických a rehabilitačních zařízení určených k léčbě dětí, pořádání kulturních akcí
Nadační fond Zdravé české ruce	vybudování komunikační platformy k zahájení celospolečenské diskuse o významu zdravých rukou pro jedince a společnost.

Nadační fond arcivévodky Evžena Habsburského	Dosahování obecně prospěšných cílů v České republice a v zahraničí a podpory fyzických a právnických osob sledujících obecně prospěšné cíle v České republice a v zahraničí, zejména v oblasti rozvoje duchovních hodnot, ochrany kulturních památek a tradic, ochrany přírodního a životního prostředí, podpory v oblasti zdravotní, charitativní, sociální, estetické, kulturní, sportovní a v oblasti vědy a vzdělávání, materiální, sociální a kulturní podpory seniorů, materiální, sociální a kulturní podpory dětí a jejich rodičů či osob o tyto děti pečující, které nemají finanční prostředky na základní potřeby, zdravotní pomůcky a léky nebo se ocitly v jiné nouzi a podpory jednotlivců znevýhodněných svým zdravotním stavem nebo handicapem.
Nadační fond Československé národní rady americké	podpora duchovních hodnot a jejich rozvoje u vybraných studentů právnické a pedagogické fakulty UPOL
Nadační fond pro srdce Hané	podpora léčby kardiovaskulárních onemocnění
Nadační fond fetální medicíny	podpora vzniku a činnosti center péče o nenarozený plod (fetus)
Nadační fond TEKNON	rozvoj duchovních, mravních a estetických hodnot vedoucích k humanitární výchově mládeže ve spolupráci s hudebními, výtvarnými a dramaticky zaměřenými školami
Nadační fond Srdeční rytmus	podpora rozvoje lékařské vědy a jiných vědních oborů zabývajících se problematikou léčby arytmií a kardiostimulace - podpora péče o nemocné s poruchami srdečního rytmu
Nadační fond Maličkých	rozvoj péče o novorozence
Nadační fond Domu armády Olomouc	účelem zřízení nadačního fondu je podpora kulturního a sportovního vyžití vojáků a civilní veřejnosti, podporuje jejich další vzdělávání a podporuje zvyšování úrovně Domu armády Olomouc.
Preventa - Nadační fond pro podporu vzdělávací činnosti v medicíně	realizace primární a sekundární prevence při léčbě chronicky realizace primární a sekundární prevence při léčbě chronicky nemocných, vytváření podmínek pro systémovou edukaci chronicky nemocných, podpora a rozvoj vědecko-výzkumných programů v oblasti prevence při léčbě chronicky nemocných a jejich edukací, publikační činnost v oblasti medicíny
Nadační fond "Martinus Centrum Olomouc"	Nezisková a nečlenská organizace pro studium duchovní vědy - kosmologie.
okres PROSTĚJOV	

Nadační fond kulturního dědictví českých a moravských varhan	podpora oprav, rekonstrukcí, restaurování a staveb varhan
Nadační fond "601. skupina speciálních sil generála Moravce"	Zajišťování finanční, materiální, humanitární nebo vzdělávací podpory obětem pracovních úrazů s trvalými následky (zaměstnancům 601. skupiny speciálních sil a osobám působícím v jejich prospěch) s cílem se snáze vyrovnat s následky pracovních úrazů a pomoci těmto obětem pracovního úrazu k opětovnému začlenění do společnosti. Zajišťování finanční, materiální, humanitární nebo vzdělávací podpory pozůstalým (po zaměstnancích 601. skupiny speciálních sil a po osobách působících v jejich prospěch) s cílem se snáze vyrovnat s následky tohoto úmrtí a pomoci pozůstalým udržet si přiměřenou kvalitu života
okres PŘEROV	
Nadační fond Blues nad Bečvou	pořádání, podpora a rozvoj kulturních akcí se zaměřením na hudební koncerty, výstavy, přednášky, benefice, divadelní vystoupení a podobné kulturní akce na území České republiky, převážně v Olomouckém kraji.
Nadační fond "Duševní zdraví"	rozvoj psychosociální péče o občany trpící duševními poruchami, podpora aktivit vedoucích ke zlepšení kvality života občanů v psychosociální sféře
Nadační fond N. Skorkovské na dětskou onkologii	materiální podpora výzkumu dětské onkologie
Nadační fond Bezpečí	Prevence kriminality, realizace projektů vzdělání a kultury na území okresu Přerov
Nadační fond Přerov - Cuijk	zachování a rozvoj kultury, sportu, společenských vztahů a spolupráce mezi občany a spolky statutárního města Přerova a města Cuijk v Nizozemí
Nadační fond Přerovského jazzového festivalu	rozvoj a podpora kulturních akcí v městě Přerově se zaměřením na jazzové koncerty, zvláště pak významnou kulturní akci s dlouholetou tradicí jakou je Přerovský jazzový festival s mezinárodní účastí.
Nadační fond Josefy a Marie Mildnerových, faráře Františka Fučíka a Františky Bíbrové	majetková podpora církevních výchovných, školských a sociálních zařízení při poskytování výchovy, vzdělání a sociální péče

Nadační fond Adventního společenství sobotního odpočínutí	podpora šíření křesťanského poselství, které člověku ukazuje cestu k vítězství nad vlastní hříšnou povahou, nezákonným jednáním a přivádějí jej k čistému a zdravému životnímu stylu podle biblických zásad.
okres ŠUMPERK	
Nadační fond SYNAGOGA	vytváření nadačního jmění na záchranu židovské synagogy v Lošticích a pro její využití k potřebám kultury a umění.
okres JESENÍK	
Nadační fond MÚZY	materiální podpora talentovaných studentů umění, osvětová činnost, zprostředkování zahraničních studijních pobytů pro studenty umění a materiální pomoc aj.
Zlatohorský nadační fond	materiální podpora rozvoje Zlatohorska
Montanisticko-geologický nadační fond	ochrana, evidence, prezentace a šíření znalostí a tradic z oblasti neživé přírody
NADACE	
okres OLOMOUC	
Nadace pro výzkum rakoviny	finanční podpora léčby rakoviny
Nadace VITA2000	podpora kulturního vyžití, ochrany životního prostředí, vědy, tělovýchovy a sportu
Nadace Malý Noe	pomoc sirotkům
Nadace Otto a Emy Roger - Sieglových	finanční podpora židovské obce Olomouc
Nadace prof. Vejdovského	pomoc zrakově postiženým
Nadace Doktora Leopolda Prečana, arcibiskupa olomouckého, k podporování Arcibiskupského kněžského semináře v Olomouci	majetková podpora Arcibiskupského kněžského semináře v Olomouci
Nadace Bezpečná Olomouc	péče o děti a mládež, bezpečí města Olomouc
Nadace HAIMAOM	podpora transplantace kostní dřeně, pomoc lidem s krevními nádory a vrozenými poruchami krevního srážení
okres ŠUMPERK	
Nadace ELZACO	dosahování obecně prospěšných cílů ve vzdělávání, vědě, technice, výzkumu a lékařství
Nadace Karla staršího ze Žerotína Bludov	podpora záchrany a obnovy historicky hodnotných nemovitostí
okres PROSTĚJOV	
Nadace Otevřená dlaň	pomoc dětem a zvířatům
Nadace AGEL	podpora humanitárních aktivit v návaznosti na zdravotnickou péči
okres PŘEROV	

Česká kulturně vzdělávací nadace	podpora rozšíření jazykových, kulturních a odborných znalostí, studijních pobytů a stáží v zahraničí
Nadace Okřídlené kolo	finanční podpora železniční dopravy

Zpracováno autorkou, zdroj: obchodní rejstřík dostupný z www.obchodnirejstrik.cz 30.3.2013

Příloha č. 4 – přehled nadací a nadačních fondů se zaměřením na vzdělání

Okres ŠUMPERK	
Nadace SOU zemědělského v Lošticích	Nadace
okres OLOMOUC	
Nadační fond Domova mládeže Střední odborné školy, Olomouc, Na Vlčinci 3	Nadační fond
Nadační fond při Střední odborné škole poštovní a Středním odborném učilišti poštovním Olomouc, Na Vlčinci 3	Nadační fond
Nadační fond při Gymnáziu, Olomouc, Čajkovského 9	Nadační fond
Nadační fond VOŠ a SPŠE Olomouc	Nadační fond
Nadační fond ZŠ Štěpánov	Nadační fond
Nadační fond při Střední zemědělské škole v Olomouci	Nadační fond
Nadační fond E. Pöttinga	Nadační fond
Nadační fond Střední školy logistiky a chemie, Olomouc, U Hradiska 29	Nadační fond
Nadační fond Středního odborného učiliště zemědělského v Olomouci	Nadační fond
Nadační fond ISS Uničov	Nadační fond
okres PROSTĚJOV	
Nadační fond Švehlovy střední školy Prostějov	Nadační fond
okres PŘEROV	
Nadační fond Střední průmyslové školy v Přerově	Nadační fond
Nadační fond při Střední lesnické škole v Hranicích	Nadační fond
Nadační fond Střední zemědělské školy v Přerově	Nadační fond
Nadační fond při Gymnáziu Jana Blahoslava v Přerově	Nadační fond
Nadační fond Jana Neffa	Nadační fond
Nadační fond Jakuba Škody	Nadační fond
Nadační fond Střední průmyslové školy Hranice	Nadační fond
Nadační fond Základní školy ve Všechovicích	Nadační fond
Nadační fond při Gymnáziu v Kojetíně	Nadační fond
okres ŠUMPERK	
Nadační fond Obchodní akademie Mohelnice	Nadační fond
Nadační fond při Gymnáziu Šumperk	Nadační fond
Nadační fond Centrum bakalářských studií	Nadační fond
Nadační fond SOŠ železniční, stavební a památkové péče a SOU v Šumperku	Nadační fond
Nadační fond SOU a OU Zábřeh	Nadační fond

Nadační fond Masarykovy školy Bohutín	Nadační fond
Nadační fond Odborného učiliště, Učiliště a Praktické školy v Mohelnici	Nadační fond
Nadační fond Obchodní akademie a státní jazykové školy v Šumperku	Nadační fond
Nadační fond SPŠE Mohelnice	Nadační fond
okres JESENÍK	
Nadační fond Hotelové školy Vincenze Priessnitz	Nadační fond

Zpracováno autorkou, zdroj: obchodní rejstřík dostupný z www.obchodnirejstrik.cz 30.3.2013

OSTATNÍ NADAČNÍ FONDY SE ZAMĚŘENÍM NA VZDĚLÁNÍ okres OLOMOUC	
Nadační fond ADIUVARE	přispívat k rozvoji duchovních a mravních hodnot a plnění humanitárních cílů výchovného a vzdělávacího procesu, přispívat k modernizaci výchovně vzdělávacího procesu, přispívat k motivaci studentů o hlubší zájem o odborné studium, přispívat k rozvoji odborných dovedností žáků a studentů, a to zejména z vícečetných nebo sociálně slabších rodin pro získání SŠ či VŠ vzdělání
Nadační fond Charlese Merrilla	finanční a organizační podpora studentů Univerzity Palackého během studií na vysokých školách ve Spojených Státech amerických a ve státech Latinské Ameriky
Nadační fond OPTICA	podpora a rozvoj činnosti katedry optiky Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci ve prospěch pedagogické a vědecko-výzkumné činnosti v oboru optiky a optometrie
Nadační fond školy pro sluchově postižené v Olomouci	Rozvoj výuky sluchově postižených dětí, podpora modernizace učeben, vytváření podmínek pro uplatnění žáků v praktickém životě
Nadační fond MICHAEL	podpora vzdělávacích a výchovných systémů, kulturní akce, osvěta
Preventa - Nadační fond pro podporu vzdělávací činnosti v medicíně	realizace primární a sekundární prevence při léčbě chronicky nemocných, vytváření podmínek pro systémovou edukaci chronicky nemocných, podpora a rozvoj vědecko-výzkumných programů v oblasti prevence při léčbě chronicky nemocných a jejich edukaci, publikační činnost v oblasti medicíny

Zpracováno autorkou, zdroj: obchodní rejstřík dostupný z www.obchodnirejstrik.cz 30.3.2013

Příloha č. 5 – přehled asociací působících v Olomouckém kraji

okres OLOMOUC	
1.	Asociace turistických informačních center ČR
2.	Asociace turistických oddílů mládeže
3.	Asociace soukromého zemědělství Olomouckého kraje
4.	Česká asociace studentů psychologie, Olomouc

5.	Zahradnická asociace
6.	Asociace Military Fan
7.	APC Asociace pro certifikaci
8.	Česká a slovenská asociace amerikanistů
9.	Asociace pro rekonstrukci olomouckého orloje
10.	Česká asociace pro výzkum v aplikovaných pohybových aktivitách
11.	Česká asociace freestyle bruslení
12.	Asociace zahradnických společenstev Olomouc
13.	Asociace správců nemovitostí Olomouc
14.	Asociace průvodců v problematice rizikového chování
15.	Odborové asociace divadelníků při Moravském divadle Olomouc
16.	Českomoravská asociace podnikatelek a manažerek - Regionální klub Olomouc
17.	Českomoravská asociace pro břidlici
18.	Asociace pro podporu zdraví a výchovu ke zdraví
19.	Asociace studentů speciální pedagogiky
20.	Česká asociace dramaterapeutů
21.	Evropská asociace Amaranth
22.	Evropská asociace studentů práva Olomouc
23.	Asociace šermířských spolků České republiky
24.	Asociace manželských a rodinných poradců, oblastní sdružení střední Moravy
25.	Asociace klinických psychologů České republiky, pobočka Olomouc
26.	HANÁCKÁ LETECKÁ ASOCIACE OLOMOUC - občanské sdružení Olomouc
27.	Asociace profesionálních lyžařských škol, občanské sdružení Olomouc
28.	Asociace zaměstnavatelů Olomouckého kraje
29.	Moravská asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles Olomouc
30.	Česká lékařská asociace se sídlem v Olomouci o.s.
31.	Asociace praktické střelby České republiky
32.	Asociace nestátních zdravotnických zařízení
33.	Asociace Absolventů Gymnázia Olomouc-Hejčín
34.	Okresní rada Asociace školních sportovních klubů České republiky Olomouc
35.	Asociace prodeje automobilů Škoda, Volkswagen, Audi a Seat
36.	Olomoucká krajská asociace Sport pro všechny
37.	Asociace firemních koučů
38.	Asociace psychologů sportu ČR
39.	Česká asociace aplikovaných pohybových aktivit
40.	Nezávislá asociace pracovníků FTK UP
41.	ASOCIACE MĚST PRO CYKLISTY
42.	MODRÉ SLUNCE
43.	Asociace správců nemovitostí Školní / 2a Olomouc

Okres PROSTĚJOV	
44.	Okresní rada Asociace školních sportovních klubů České republiky Prostějov
45.	TUTOR MEDICORUM - asociace zdravotnických zařízení střední Moravy o. s.
46.	Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, Klub Radost Prostějov
47.	Moravská Asociace Ochránců Zvířat o.s
48.	Okresní kolegium asociace víceúčelových ZO technických sportů a činností
49.	LETECKÝ KLUB HANÁ - Vrbátky Občanské sdružení Letecké amatérské asociace ČR
50.	ASOCIACE REIKI MORAVA o. s.
51.	Asociace dopravních, spedičních a servisních firem Čech, Moravy a Slezska
52.	Česká asociace školních metodiků prevence
53.	Asociace soukromého zemědělství okres Prostějov
okres PŘEROV	
54.	Asociace - Duchovně meditační centrum Edgar-harmonizace organismu a těla
55.	Asociace středních pedagogických škol České republiky
56.	Asociace přerovských neziskových organizací
57.	Asociace majitelů lesů, o. s.
58.	Asociace TOM ČR, TOM 5504 LIŠÁCI
59.	Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o.s. klub KORÁLEK
60.	Asociace Zábavy, Kultury a Rekreačního Sportu
61.	Asociace Fyzioregenerace
62.	Asociace soukromého zemědělství okresu Přerov
63.	Okresní rada Asociace školních sportovních klubů České republiky Přerov
okres ŠUMPERK	
64.	Asociace víceúčelových ZO - technických sportů a činností, Okresní kolegium, Šumperk
65.	Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR Klub Čtyřlístek
66.	Asociace pěstitelů a zpracovatelů luskovin
67.	Okresní rada Asociace školních sportovních klubů České republiky Šumperk
68.	ASOCIACE PRO BEZPEČNÉ POUŽÍVÁNÍ VLÁKEN
69.	Šumperská florbalová asociace
70.	Odbor Asociace Sport pro všechny při Obchodní akademii v Šumperku

okres JESENÍK	
71.	Krajská rada Asociace školních sportovních klubů České republiky Olomouckého kraje Jeseník
72.	Okresní rada Asociace školních sportovních klubů České republiky

Zpracováno autorkou s využitím Administrativního registru ekonomických subjektů Ministerstva financí ARES, dostupného z http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz 31.3.2014